

The Scottish Parliament
Pàrlamaid na h-Alba

Buidheann Chorporra Pàrlamaid na h-Alba

Plana Gàidhlig

2023-2028

Chaidh am plana seo ullachadh fo Earran
3 de dh'Àchd na Gàidhlig (Alba) agus chaidh
aontachadh le Bòrd na Gàidhlig air 7 Sultain 2023

Ro-ràdh

Fàilte

Tha a' Ghàidhlig aig cridhe dearbh-aithne nàiseanta na h-Alba, ar dualchas cultarach agus ar n-eachdraidh.

Tha am plana seo a' mìneachadh mar a tha Pàrlamaid na h-Alba an dùil togail air, leasachadh agus adhartachadh cleachdadh a' chànain tron obair aice anns na còig bliadhna ri thighinn.

Ghabh a' Phàrlamaid ris an reachdas a tha na bhunait don phlana seo o chionn 18 bliadhna. B' e an t-adhbhar dèanamh cinnteach gun lean a' Ghàidhlig mar phàirt de bheatha làitheil na h-Alba, chan ann a-mhàin do luchd-labhairt agus luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig ach do dhaoine eile cuideachd.

Tha mise den bheachd gu bheil am plana seo a' toirt na follaiseachd agus spèis don Ghàidhlig air a bheil i airidh agus a' sealltainn dealas Pàrlamaid na h-Alba airson a leasachadh.

A' togail air an obair a rinneadh roimhe, tha am plana seo ag aithneachadh bheachdan bho dhaoine air feadh na h-Alba air mar a iad ag iarraidh oirnn conaltradh sa Ghàidhlig agus Gàidhlig a chleachdadh.

Tha mi moiteil mar Oifigear Riaghlaidh a bhith ag ath-dhaingneachadh ar dealais don Ghàidhlig agus tha mi a' coimhead air adhart ris an obair sa phlana seo fhaicinn a' cuideachadh le adhartachadh agus cleachdadh a' chànain ann an coimhearsnachdan air feadh na h-Alba.

Am Fìor Urr. Alison Johnstone BPA, An t-Oifigear Riaghlaidh

CLÀR-INNSE

Tuairisgeul air dleasanasan Buidheann Chorporra Pàrlamaid na h-Alba agus far a bheil na h-oifisean aice	4
ACHD NA GÀIDHLIG (ALBA) 2005 AGUS LÌBHRIGEADH FIOS GUM FEUMAR PLANA GÀIDHLIG A DHEASACHADH	4
AONTACHADH RI PLANA GÀIDHLIG BCPA	5
CO-CHOMHAIRLE AIR DREACHD PHLANA GÀIDHLIG BCPA	5
SÙIL FHARSAING AIR A' GHÀIDHLIG ANN AN ALBA	6
GÀIDHLIG ANN AN RAON-ÙGHDARRAIS BCPA	7
In-sgrùdadh air Comas sa Ghàidhlig	18
Am Plana Gàidhlig anns an structar chorporra.....	19
A' bhuidheann aig planadh is poileasaidh air a' Ghàidhlig	23
Ag àbhaisteachadh na Gàidhlig	23
Plana Nàiseanta na Gàidhlig	24
Dealas a thaobh raointean prìomhachais Plana Nàiseanta na Gàidhlig	25
Geallaidhean a' Phlana	25
prìomhachasan ro-innleachdail	26
Geallaidhean	27
Buileachadh agus Sgrùdadh.....	56
Clàr-ama	56
Foillseachadh a' Phlana	56
Maoineachadh a' Phlana:	57
Sgrùdadh a' Phlana	57

TUAIRISGEUL AIR DLEASTANASAN BUIDHEANN CHORPORRA PÀRLAMAID NA H-ALBA AGUS FAR A BHEIL NA H-OIFISEAN AICE

Tha Pàrlamaid na h-Alba air a dèanamh suas de 129 Buill Pàrlamaid na h-Alba (BPA). Bidh na 129 BPA a' taghadh aon dhiubh fhèin a bhith na Oifigear Riaghlaidh agus dithis BhPA mar Leas Oifigearan Riaghlaidh.

Is e buidheann reachdail a th' ann am Buidheann Chorporra Pàrlamaid na h-Alba (BCPA) air a stèidheachadh le Achd na h-Alba 1998 agus tha còignear bhall ann – an t-Oifigear Riaghlaidh, a tha na chathraiche air a' Bhuidhinn, agus ceathrar Bhall air an taghadh leis a' Phàrlamaid.

Bidh Pàrlamaid na h-Alba a' taghadh buill Buidheann Chorporra Pàrlamaid na h-Alba, a tha an uair sin cunntachail do Phàrlamaid na h-Alba airson an luchd-obrach, togalaichean agus seirbheisean a sholarachadh a tha a dhìth air a' Phàrlamaid airson a h-obair a choileanadh.

Bha BCPA a' fastadh 536 neach-obrach agus bha cosgais obrachaidh lom de £120.4M aice ann an 2021-22.¹ Tha i suidhichte ann an togalach Pàrlamaid na h-Alba ann an Dùn Èideann. Airson tuilleadh fiosrachaidh, faic duilleagan [BCPA air làrach-lìn Pàrlamaid na h-Alba](#).

Tha na gnìomhan reachdail agus eile aig Pàrlamaid na h-Alba eadar-dhealaichte bho gnìomhan rianachd BCPA. Tha am Plana seo a' buntainn ri BCPA agus chan ann ri Pàrlamaid na h-Alba. Tha ullachadh airson cleachdadh chànanan ann an gnothaichean na Pàrlamaid air a mhìneachadh anns na Gnàth-riaghailtean (Faic 7.1) a tha [rim faighinn air-loidhne](#). Gheibhear barrachd fiosrachaidh air mar a thèid seirbheisean a sholarachadh [ann am Poileasaidh Cànan BCPA](#).

ACHD NA GÀIDHLIG (ALBA) 2005 AGUS LÌBHRIGEADH FIOS GUM FEUMAR PLANA GÀIDHLIG A DHEASACHADH

Chaidh Achd na Gàidhlig (Alba) 2005 aontachadh le Pàrlamaid na h-Alba gus inbhe na Gàidhlig a dhaingneachadh mar chànan oifigeil ann an Alba aig a bheil spèis ch-ionann ris a' Bheurla.

Is e e fear de phrìomh fheartan Achd 2005 gu bheil gu bheil e a' toirt comas do Bhòrd na Gàidhlig iarraidh air ùghdarras poblach Plana Gàidhlig ullachadh. Tha an t-ullachadh seo ann gus dèanamh cinnteach gun cuidicheadh an roinn phoblach ann an Alba le bhith a' gleidheadh na Gàidhlig san àm ri teachd le bhith a' cur ri inbhe is ìomhaigh a' chànan agus a' cruthachadh chothroman pragtaigeach gus a cleachdadh.

¹ [Spcb-annual-report-and-accounts-2021-22.pdf \(parliament.scot\)](#)

Is e an sgrìobhainn seo Plana Gàidhlig BCPA, a chaidh a dheasachadh a rèir frèam-obrach Achd na Gàidhlig (Alba) 2005. Tha e ag innse mar a chleachdas sinn Gàidhlig nar n-obair, mar a nì sinn cleachdadh na Gàidhlig comasach ann an conaltradh ris a' phoball is ris na prìomh chom-pàirtichean againn, agus mar a bhrosnaicheas agus a leasaicheas sinn a' Ghàidhlig.

Thathar air Plana Gàidhlig an BCPA a dheasachadh a rèir nan slatan-tomhais reachdail ann an Achd 2005, le aire do Phlana Nàiseanta na Gàidhlig agus an Stiùireadh air Deasachadh Phlanaichean Gàidhlig.

AONTACHADH RI PLANA GÀIDHLIG BCPA

Fhuair Plana Gàidhlig BCPA aonta Bòrd na Gàidhlig air 7 Samhain 2023.

CO-CHOMHAIRLE AIR DREACHD PHLANA GÀIDHLIG BCPA

Tha Achd 2005 ag ràdh gum feum ùghdarrasan poblach deasachadh a' Phlana Ghàidhlig aca a thoirt gu aire a h-uile duine/buidheann aig am biodh ùidh sa chùis.

Bha a' cho-chomhairle poblach fosgailte bho 20 Gearran 2023 gu 3 Giblean 2023 agus chaidh a dhèanamh tro cheisteachan air-loidhne air [CitizenSpace](#).

Chaidh a chur air adhart ann an grunn dhòighean, leithid:

- Postairean agus bileagan
- Fios Naidheachd
- Làrach-lìn Pàrlamaid na h-Alba
- Postan mheadhanan-sòisealta air na cunntasan corporra Facebook, Twitter agus Instagram agus air twitter Gàidhlig Pàrlamaid na h-Alba, cunntas Twitter an Oifigeir Riaghlaidh agus cunntasan eile aig Pàrlamaid na h-Alba.
- Pod-chraoladh
- Cuairt-litir dhealanach Pàrlamaid na h-Alba agus cuairt-litrichean BSL
- Conaltradh a-staigh tron Iris Chorporra
- Post-d gu buidhnean Gàidhlig nàiseanta is ionadail.

Uile gu lèir fhuair sinn 124 freagairt, a tha na ìre àrd de fhreagairtean airson Plana Gàidhlig reachdail. Gheibhear làn-aithisg air a' cho-chomhairle agus na h-atharrachaidhean a chaidh a dhèanamh mar thoradh air ann am Pàipear-taice A.

SÙIL FHARSAING AIR A' GHÀIDHLIG ANN AN ALBA

Tha BCPA ag aithneachadh gu bheil a' Ghàidhlig na pàirt bhunaiteach de dhualchas, fèin-aithne nàiseanta agus beatha chultarach na h-Alba. Tha BCPA dealasach a thaobh nan amasan ann am Plana Nàiseanta na Gàidhlig agus tha iad air na structaran agus na h-iomairtean riatanach a chur an sàs gus dèanamh cinnteach gum bi a' Ghàidhlig seasmhach san àm ri teachd ann an Alba.

Tha BCPA a' tuigsinn gu bheil cor na Gàidhlig air stèidh anabarrach cugallach agus, ma tha a' Ghàidhlig a' dol a bhith seasmhach agus beothail san àm ri teachd, ga cleachdadh barrachd agus le barrachd suim aig daoine oirre ann an Alba, feumaidh riaghaltas, na roinnean poblach is prìobhaideach, buidhnean coimhearsnachd agus luchd-labhairt a' chànain uile obrachadh còmhla gus:

- cur ri inbhe na Gàidhlig
- togail is ionnsachadh na Gàidhlig a chur air adhart
- meudachadh air cleachdadh na Gàidhlig a bhrosnachadh.

GÀIDHLIG ANN AN RAON-ÙGHDARRAIS BCPA

Tha raon-ùghdarrais BCPA a' sgaoleadh air feadh na h-Alba. Tuigear, ma-thà, gu bheil luchd-labhairt na Gàidhlig agus coimhearsnachdan Gàidhlig na h-Alba air fad, gach cuid coimhearsnachdan cruinn-eòlach agus coimhearsnachdan ùidh, a' tighinn fo sgèith obair BCPA.

Anns an earrainn seo, cleachdaidh sinn dàta bho chunntas-sluaigh 2011 mar an dàta as ùire a tha ri fhaighinn agus nì sinn ath-sgrùdadh aon uair 's gum bi dàta cunntas-sluaigh 2021 ri fhaighinn.

B' e 87,056 (1.7% de shluagh na h-Alba) an àireamh iomlan de dhaoine a chaidh a chlàradh a bha comasach air Gàidhlig a bhruidhinn agus/no a leughadh agus/no a sgrìobhadh agus/no a thuigsinn ann an Cunntas-sluaigh 2011. Dhiubh sin, b' e 57,602 an àireamh iomlan de dhaoine a b' urrainn Gàidhlig a bhruidhinn (1.1% de shluagh na h-Alba). Ged a chaidh àireamh luchd-labhairt na Gàidhlig sìos bhon Chunntas-shluaigh mu dheireadh, thàinig àrdachadh air ìre nan daoine a tha comasach air Gàidhlig a bhruidhinn agus cuideachd air Gàidhlig a leughadh is a sgrìobhadh eadar 2001 is 2011, a' nochdadh fàs ann an litearrachd sa Ghàidhlig agus ann an àireamh luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig. Chaidh an àireamh de dhaoine fo aois 25 aig an robh Gàidhlig am meud cuideachd eadar 2001 agus 2011.²

Cunntas-sluaigh 2011

Alba

Le sgil Gàidhlig sam bith (aois 3+)	87,056	1.7%	de shluagh na h-Alba
daoine a bhruidhneas Gàidhlig	57,602	1.1%	de shluagh na h-Alba
		66.2%	de dhaoine le sgil Gàidhlig
luchd-labhairt a leughas Gàidhlig	38,636	67.1%	de dhaoine a bhruidhneas Gàidhlig
Luchd-labhairt litearra na Gàidhlig	32,418	56.3%	de dhaoine a bhruidhneas Gàidhlig

Tùs: Clàr NRS 234 2011

Tha luchd na Gàidhlig sgapte air feadh na h-Alba. Bha beagan is an dàrna leth de luchd-labhairt na Gàidhlig a chaidh a chomharrachadh ann an cunntas-shluaigh 2011 a' fuireach ann an siorrachdan na Gàidhealtachd (sgìrean Comhairle na

² http://www.scotlandscensus.gov.uk/documents/analytical_reports/Report_part_1.pdf

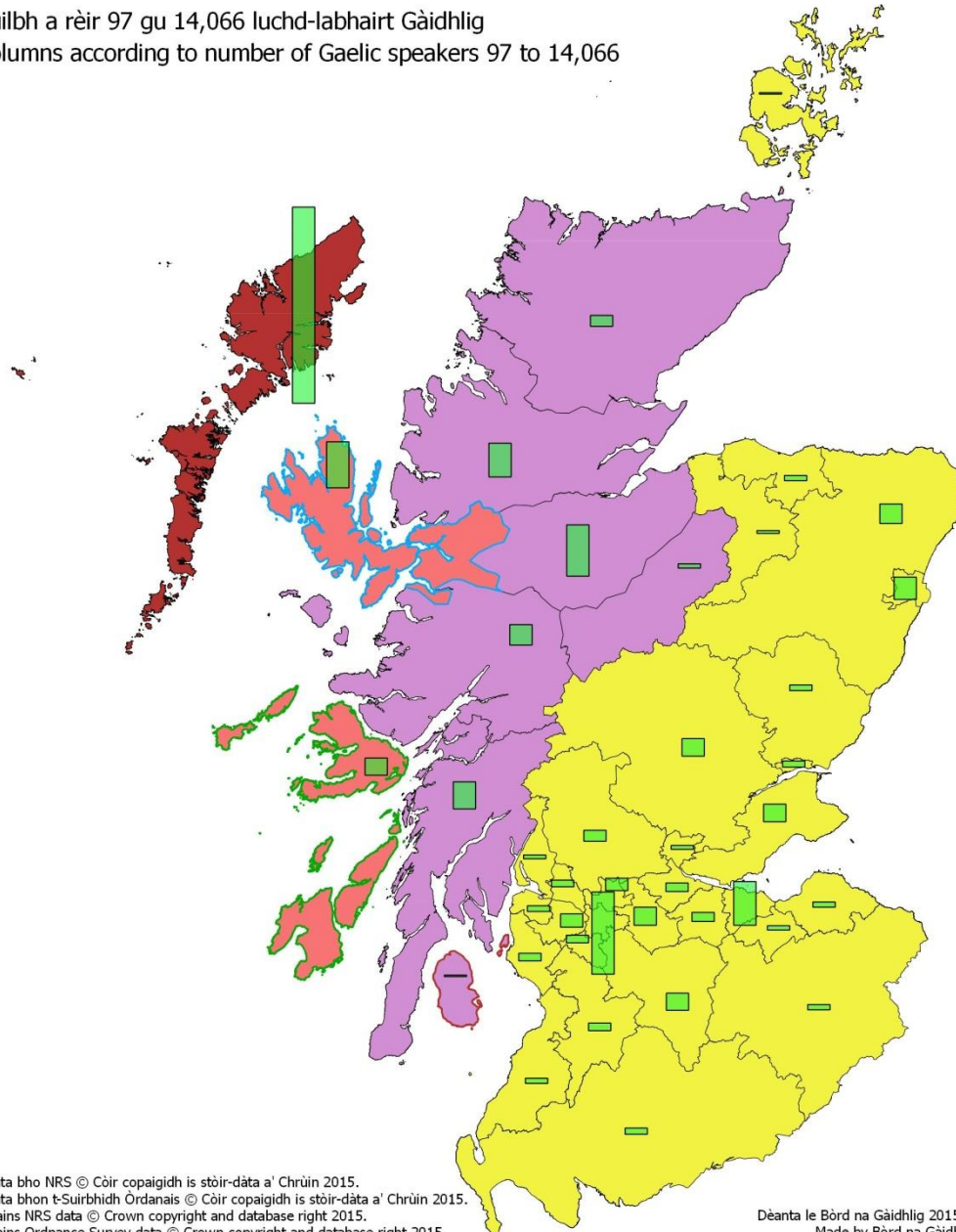
Gàidhealtachd, Comhairle Earra-Ghàidheal is Bhòid agus Comhairle nan Eilean Siar) agus beagan nas lugha na dàrna leth air a' Ghalltachd. A thuilleadh air luchd-labhairt na Gàidhlig a tha a' fuireach ann an coimhearsnachdan traidiseanta na Gàidhlig, tha ìre àrd de coimhearsnachd labhairt na Gàidhlig a' fuireach ann am bailtean, le dùmhachd mhòr a' fuireach ann am Mòr-sgìre Ghlaschu, Dùn Èideann, Inbhir Nis agus Obar Dheathain. Chithear mar a tha luchd-labhairt na Gàidhlig air an sgapadh gu nàiseanta air a' mhapa a leanas, bho Bhòrd na Gàidhlig, a tha a' sealltainn na h-àireimh sa cheud agus an àireamh iomlan de luchd-labhairt ann an diofar sgìrean.

Luchd-labhairt Gàidhlig 2011 Gaelic speakers

- ≤1.125% (cuibheas nàiseanta : national average)
- <15%
- <50%
- 50%+ le labhairt Ghàidhlig : with Gaelic speaking ability

a rèir Aonadan Rianachd Ionadail, Ìre 1
by Local Administrative Units, Level 1

Cuilbh a rèir 97 gu 14,066 luchd-labhairt Gàidhlig
Columns according to number of Gaelic speakers 97 to 14,066

Le dàta bho NRS © Còir copaidh is stòir-dàta a' Chrùin 2015.
Le dàta bhon t-Suirbhidh Òrdanais © Còir copaidh is stòir-dàta a' Chrùin 2015.
Contains NRS data © Crown copyright and database right 2015.
Contains Ordnance Survey data © Crown copyright and database right 2015.

Dèanta le Bòrd na Gàidhlig 2015 a' cleachdadh QGIS 2.
Made by Bòrd na Gàidhlig 2015 using QGIS 2.

Chan eil figear ùghdarrasach ann a thaobh na h-àireimh de luchd-ionnsachaidh inbheach nach eil fileanta, ach tha ùidh mhòr an-dràsta ann an ionnsachadh na Gàidhlig mar a chithear le ìrean ùidh anns a' chùrsa ioma-meadhain SpeakGaelic agus Duolingo Gàidhlig na h-Alba. Gu ruige seo, tha mu 1.5m neach air Duolingo Gàidhlig na h-Alba a luchdachadh a-nuas le 451k de luchd-ionnsachaidh gnìomhach air aithris.³

A thuilleadh air sin, tha Suirbhidh Beachdan Sòisealta na h-Alba 2021 air àrdachadh fhaicinn anns an àireamh de dhaoine aig a bheil ìre sam bith de Ghàidhlig. Eadar 2012 agus 2021, tha a' chuibhreann de dhaoine comasach air co-dhiù corra fhacal Gàidhlig a bhruidhinn san t-suirbhidh mhòr riochdachail seo air dùblachadh bho 15% gu 30%.⁴

Tha àireamh shusbainteach de chlann ann am foghlam Gàidhlig, an dà chuid foghlam tro mheadhan na Gàidhlig (FtG) agus foghlam luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig (FLI) air feadh na h-Alba. Tha na figearan slàna airson FtG agus FLI rim faicinn gu h-ìosal.

Tha am mapa le Bòrd na Gàidhlig a leanas a' sealltainn sgaoileadh sgoiltean-àraich, aonadan agus sgoiltean FtG air feadh na h-Alba. Mar a chithear, chan ann air a' Ghàidhealtachd a-mhàin a tha solar FtG. Tha e ri fhaighinn aig diofar ìrean ann am bailtean ann am meadhan agus taobh sear na h-Alba. An-dràsta, thathar a' libhrigeadh FtG ann an 15 ùghdarrasan ionadail.

Anns a' cho-theacsa seo, faodar a bhith an dùil gun lean an t-àrdachadh ann an litearrachd, àireamhan luchd-ionnsachaidh fileanta agus FtG, a' leantainn gu barrachd iarrtais airson sheirbheisean.

³ [The world's best way to learn Scottish Gaelic - Duolingo](#), aig 12/12/2022

⁴ <https://www.gaidhlig.scot/en/news/SSAS/>

Foghlam tro Mheadhan na Gàidhlig**Alba**

Tràth- bhliadhnaichean		Ionadan Tràth- ionnsachaidh
2021-22	55	Ionadan Tràth- ionnsachaidh
Bun-sgoil	60	bun-sgoiltean
2021-22	3,856	sgoilearan
	284	Luchd-teagaisg FTE
Àrd-sgoil	32	àrd-sgoiltean
2021-22	1,616	sgoilearan
	173	luchd-teagaisg

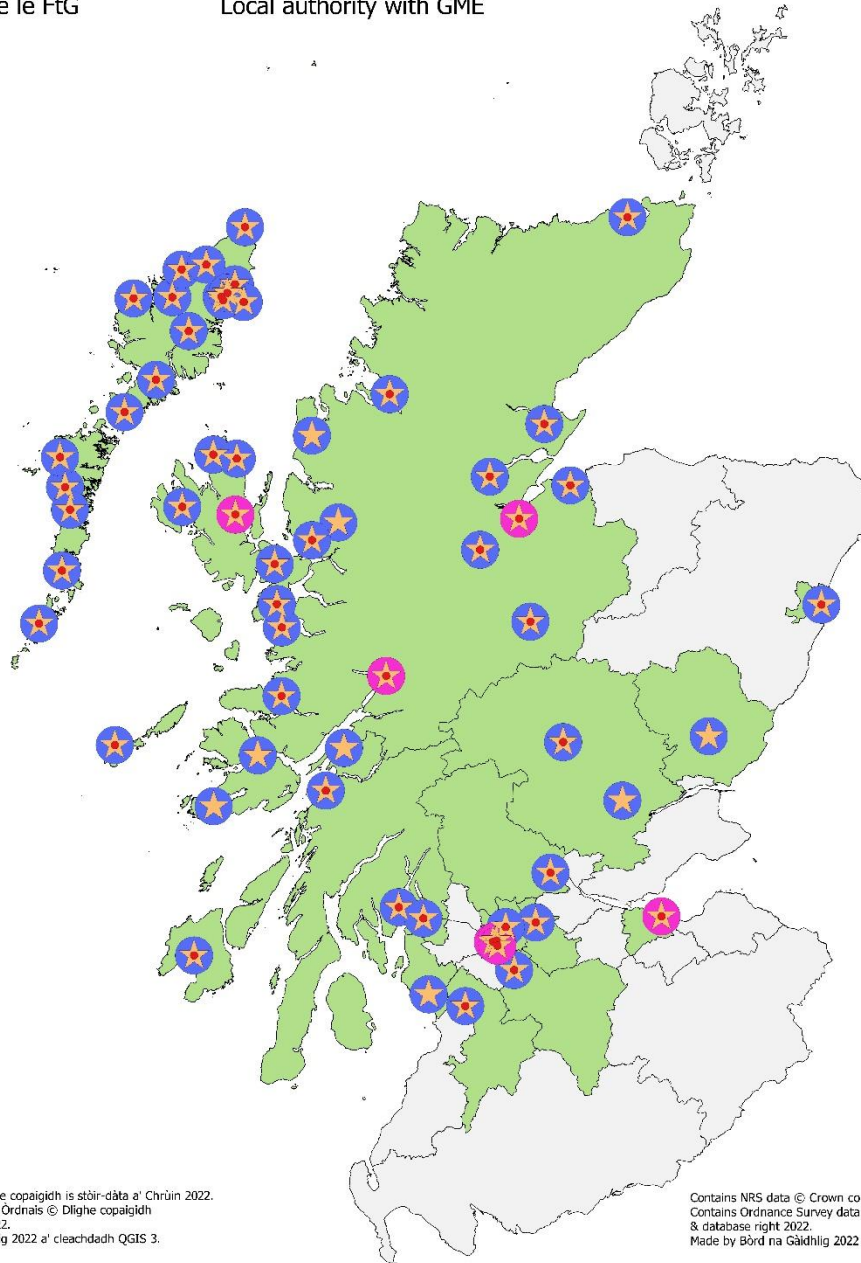
Tùs: Bòrd na Gàidhlig, [Dàta Foghlaim Gàidhlig 2021-22](#)

Foghlam tron Ghàidhlig 2021-22 Gaelic Medium Education

às aonais bhun-sgoiltean leis <5 sgoilearean Gàidhlig
excluding primary schools with <5 Gaelic pupils

- Bun-sgoil Ghàidhlig GME primary school
- Bun-sgoil le sruth FtG Primary school with GME stream
- Le ionad àraich FtG na cois With associated GME early learning centre
- ★ Le FtG àrd-sgoile na cois With associated GME secondary
- Comhairle le FtG Local authority with GME

Le dàta bho NRS © Dlighe copaidh is stòir-dàta a' Chrùin 2022.
Le dàta bhon t-Suirbhidh Òrains © Dlighe copaidh is stòir-dàta a' Chrùin 2022.
Dèanta le Bòrd na Gàidhlig 2022 a' cleachdadh QGIS 3.

Contains NRS data © Crown copyright & database right 2022.
Contains Ordnance Survey data © Crown copyright & database right 2022.
Made by Bòrd na Gàidhlig 2022 using QGIS 3.

Bun-sgoil	6	sgìrean comhairle
2021-22	84	bun-sgoiltean
	3,949	sgoilearan
Àrd-sgoil	6	sgìrean comhairle
2021-22	22	àrd-sgoiltean
	2,766	sgoilearan

Tùs: [Bòrd na Gàidhlig, Dàta Foghlaim Ghàidhlig 2021-22](#)

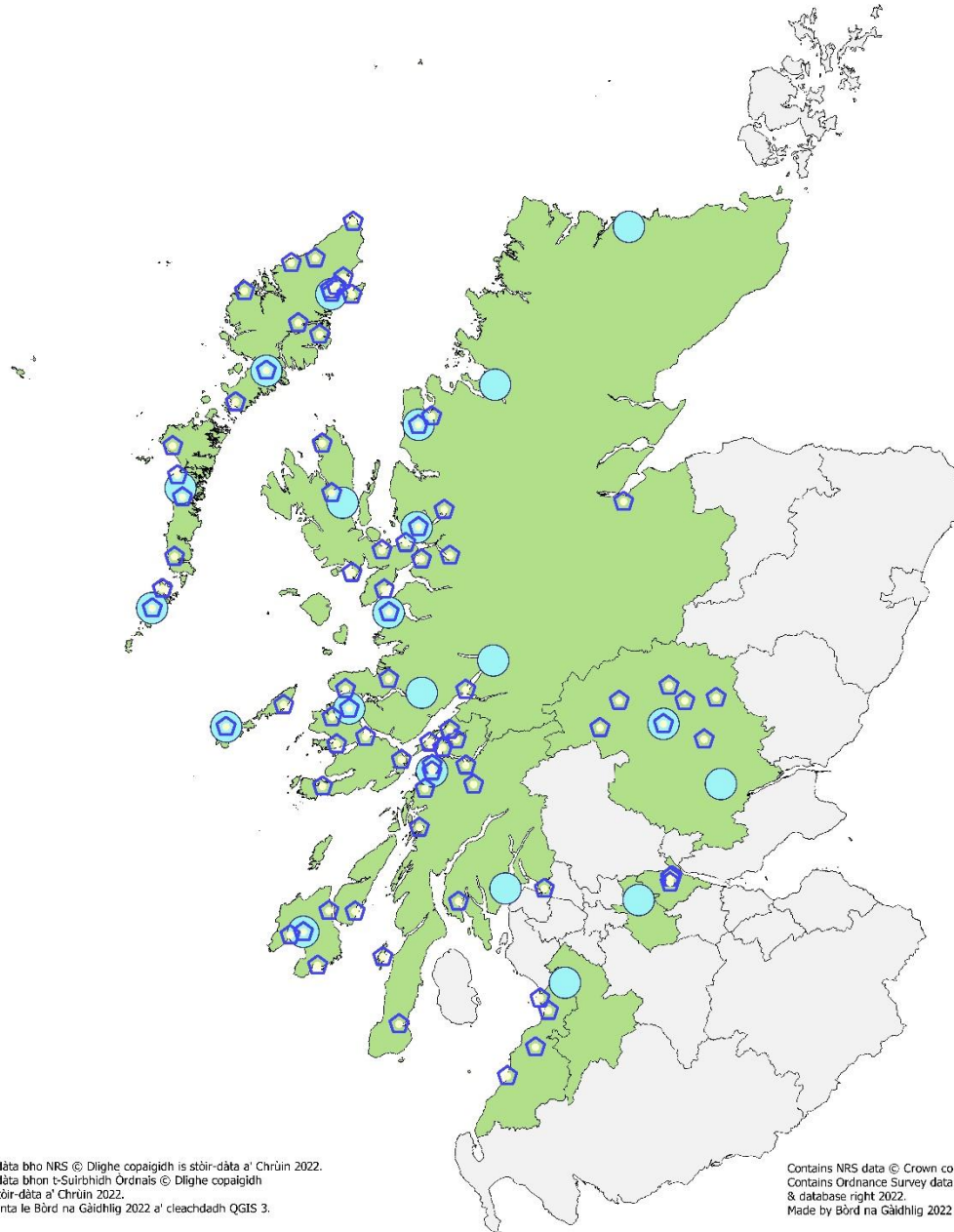
Foghlam Luchd-ionnsachaidh 2021–2022 Gaelic Learner Education

às aonais sgoiltean leis <5 sgoilearean Gàidhlig
excluding schools with <5 Gaelic pupils

- ⬠ Bun-sgoil le Gàidhlig mar L2* Primary with Gaelic as L2*
- Àrd-sgoil le FLi Secondary with GLE
- Comhairle le FLi Local authority with GLE

* "Gaelic taught as learner"

Le dàta bho NRS © Dlighe copairidh is stòir-dàta a' Chrùin 2022.
Le dàta bhon t-Suirbhidh Ordnaids © Dlighe copairidh
is stòir-dàta a' Chrùin 2022.
Dèanta le Bòrd na Gàidhlig 2022 a' cleachdadh QGIS 3.

Contains NRS data © Crown copyright & database right 2022.
Contains Ordnance Survey data © Crown copyright
& database right 2022.
Made by Bòrd na Gàidhlig 2022 using QGIS 3.

Buidhnean Gàidhlig, buidhnean coimhearsnachd Gàidhlig agus cothroman Gàidhlig do dh'Inbhich

Air sgàth gu bheil BCPA ag obair air feadh na h-Alba, tha buidhnean Gàidhlig, buidhnean coimhearsnachd agus cothroman Gàidhlig do dh'Inbhich uile anns an raon-obrach againn. Nam measg tha na buidhnean leasachaidh Gàidhlig [Bòrd na Gàidhlig](#) agus [Comunn na Gàidhlig](#) agus na craoladairean [MG Alba](#). Tha na buidhnean a bhios a' cuimseachadh air cultar na Gàidhlig a' gabhail a-steach [an Comunn Gàidhealach](#), a bhios a' ruith [a' Mhòid Nàiseanta Rìoghail](#), [Fèisean nan Gàidheal](#) a tha a' cumail taic ri fèisean Gàidhlig a bhios ri oideachadh ealain sa choimhearsnachd, agus [Ceòlas](#) a bhios a' brosnachadh na Gàidhlig agus a cultar ann an Uibhist.

Am measg nam buidhnean coimhearsnachd Gàidhlig, tha [Comann nam Pàrant](#), a tha a' riochdachadh phàrantan aig a bheil clann ann am foghlam tro mheadhan na Gàidhlig, meuran ionadail den Chomann Ghàidhealach agus buidhnean Gàidhlig ionadail leithid Gàidhlig anns na Crìochan.

Tha measgachadh de chothroman Gàidhlig do Inbhich rim faighinn agus gheibhear fiosrachadh mun deidhinn air làrach-lìn [LearnGaelic.Scot](#). Tha cothroman ionnsachaidh air an toirt seachad le diofar sholaraidhean mar eisimpleir, [Sabhal Mòr Ostaig](#) san Eilean Sgitheanach [OGE Innse Gall](#), oithighean [Obar Dheathain](#), [Dùn Èideann](#) agus [Glaschu](#) agus diofar ùghdarrasan ionadail agus buidhnean coimhearsnachd. Tha an app ionnsachaidh [Duolingo](#) ri fhaighinn ann an Gàidhlig na h-Alba agus 's e cùrsa ioma-meadhain ùr a th' ann an [SpeakGaelic](#) a chaidh a dhèanamh le com-pàirteachas eadar am BBC, Bòrd na Gàidhlig, MG ALBA agus Riaghaltas na h-Alba.

Bidh BCPA ag obair le buidhnean Gàidhlig, buidhnean coimhearsnachd agus solaraichean Gàidhlig do dh'Inbhich.

Beachdan mun Ghàidhlig

Tha ùidh anns a' Ghàidhlig am measg mòran daoine aig nach eil Gàidhlig. Rinn Suirbhidh Beachdan Sòisealta na h-Alba rannsachadh o chionn ghoirid air beachdan a' phobaill a thaobh na Gàidhlig ann an Alba.⁵ Mar eisimpleir, lorg an sgrùdadh a rinneadh ann an 2021, gun robh, san t-sampall riochdachail de 1,365 neach aois 18 agus nas sine air feadh na h-Alba, 79% den luchd-fhreagairt ag aontachadh gu bheil a' Ghàidhlig cudromach do dhualchas cultarail na h-Alba agus 88% den bheachd gu bheil i cudromach do dhualchas cultarail na Gàidhealtachd agus nan Eilean.

Tha e cuideachd ag aithris gu bheil gluasad air a bhith ann a dh'ionnsaigh beachdan nas adhartaike a thaobh a' chànain ann an grunn raointean, a' gabhail a-steach beachdan air foghlam Gàidhlig, cho cudromach 's a tha a' Ghàidhlig do dhualchas cultarail an neach fhèin, caiteachas poblach air a' Ghàidhlig, agus àm ri teachd na Gàidhlig.

⁵ <https://www.gaidhlig.scot/en/news/SSAS/>

Lorg an sgrùdadh cuideachd gu bheil daoine nas òige (aois 18-29), is an fheadhainn le barrachd fios is eòlais air a' Ghàidhlig uile nas buailtich a bhith nas taiceil don Ghàidhlig thairis air an raon de chuspairean a tha air an taisbeanadh gu h-àrd.

Tha seo a' leantainn sgrùdadh ann an 2011 le TNS-BMRB airson an Aonad-sgrùdaidh Cultair, Chùisean A-muigh agus Turasachd aig Riaghaltas na h-Alba ann an co-bhonn ri Bòrd na Gàidhlig.⁶ Nochd an rannsachadh, ged a bha 87% den fheadhainn leis an deach agallamh a dhèanamh (1,009 uile-gu-lèir) gun eòlas idir air a' Ghàidhlig, dh'aontaich 81% gu bheil e "cudromach nach caill Alba a dualchas Gàidhlig", 62% gum "bu chòir taic a chur ris a' Ghàidhlig agus a brosnachadh air feadh na h-Alba" agus 65% "gum bu chòir barrachd a dhèanamh gus Gàidhlig a bhrosnachadh is a chur air adhart ann an Alba".

Eachdraidh na Gàidhlig

Ged a thathar gu tric a' smaoinichadh air a' Ghàidhlig mar chànan a tha ceangailte ris a' Ghàidhealtachd is na h-Eileanan, bha i uair air a bruidhinn mar chainnt dhùthchasach air feadh cha mhòr a h-uile ceàrn ris an canar Alba an-diugh, ach a-mhàin ann an Arcaibh agus Sealtainn, agus b' i prìomh chànan na h-Alba gu ruige cha mhòr deireadh nam Meadhan Aoisean. Tha seo ri fhaicinn ann an ainmean-àite, mar eisimpleir, mar a chithear sa mhapa a leanas. Faisg air deireadh nam Meadhan Aoisean, thachair sgaradh eadar Gàidhealtachd is Galltachd, leis a' Ghàidhlig ga daingneachadh mar chànan na Gàidhealtachd, ach a' crìonadh air a' Ghalltachd. Air Ghalltachd, b' ann san iar-dheas a b' fhaide a mhair a' Ghàidhlig.

Ghlèidh a' Ghàidhlig a h-inbhe mar phrìomh chànan na Gàidhealtachd suas chun 19mh agus 20mh linn. Ann an 1500, bha mu dàrna leth an t-sluaigh a' bruidhinn Gàidhlig, agus ann an 1650 bha mu thrìan dhiubh ga bruidhinn. Anns an 18mh is 19mh linn, mar thoradh air imrich bhon Ghàidhealtachd, chualas Gàidhlig air feadh bailtean is cathair-bhailtean na Galltachd.

Tha oidhirpean gus a' Ghàidhlig a chumail agus a leasachadh air a bhith a' dol bho dheireadh nan 1870an, ach b' ann sna 1980an a thàinig iad air adhart gu h-àraid, le foghlam tro mheadhan na Gàidhlig ga chur air bhonn, telebhisean Gàidhlig ga stèidheachadh agus gabhail ri Achd na Gàidhlig (Alba) ann an 2005.

⁶ <http://www.gaidhlig.scot/wp-content/uploads/2016/12/West-Graham-2011-Beachd-a-phobail-CR11-01-Public-attitudes.pdf>

Alba

Taghadh de dh'ainmean-àite bhon Ghàidhlig

Airson tuilleadh air na h-ainmean seo, feuch an stòr-dàta air www.ainmean-aite.org.

Scotland

A selection of Gaelic-derived place-names

For more on these names, consult the database on www.gaelicplacenames.org.

Le dàta bho NRS © Còir copaidh is stòr-dàta a' Chrùin 2017.
Le dàta bhon t-Suirbhidh Òrdnais © Còir copaidh is stòr-dàta a' Chrùin 2017.
Contains NRS data © Crown copyright and database right 2017.
Contains Ordnance Survey data © Crown copyright and database right 2017.

Rannsachadh le Ainmean-Àite na h-Alba & Bòrd na Gàidhlig.
Mapa le Bòrd na Gàidhlig 2017 a' cleachdadh QGIS 2.
Research by Ainmean-Àite na h-Alba & Bòrd na Gàidhlig.
Map by Bòrd na Gàidhlig 2017 using QGIS 2.

Comas cànan an ùghdarrais

Thèid an t-suirbhidh seo a dhèanamh sa chiad bhliadhna den phlana seo, agus nithear tèile ron deireadh.

Clàr de stuthan agus soidhnichean Gàidhlig a tha ann mar-thà

Tha an solar Gàidhlig làithreach ri fhaighinn san [eagran mu dheireadh](#) den Phlana Ghàidhlig againn agus cuideachd ann an earrann nan geallaidhean san eagran seo den Phlana.

Measadh air comasan eadar-theangachaidh is eadar-mhìneachaidh

Tha cùmhnant sònraichte aig BCPA airson eadar-theangachadh Gàidhlig agus tha comas eadar-theangachaidh agus ceartachaidh taobh a-staigh na buidhne tro dhreuchd an Oifigear Leasachaidh Gàidhlig. Tha cothrom aig BCPA cuideachd air eadar-mhìneachadh Gàidhlig tron phrìomh chùmhnant againn airson Eadar-theangachadh, Eadar-mhìneachadh agus Tar-sgrìobhadh. Tha uidheamachd eadar-theangachadh mar-aon stèidhichte againn san t-Seòmar agus ann an cuid de na seòmraichean comataidh agus tha sealbh againn cuideachd air uidheamachd eadar-theangachadh mar-aon a chaidh a cheannach aig àm a' chiad Phlana Ghàidhlig againn, le taic airgid bho Bhòrd na Gàidhlig.

A' cumail dàta air comas Gàidhlig

Cumaidh sinn dàta air ar comas Ghàidhlig tro shuirbhidhean air ar comasan cànan dà uair san t-seisean agus tron staitistig a bhios sinn a' cruinneachadh airson ar n-aithisgean bliadhna do Bhòrd na Gàidhlig air buileachadh ar Plana Gàidhlig.

Is e poileasaidh aig BCPA a th' anns a' Phlana seo.

OIFIGEAR LE UALLACH OBRACHAIL AIRSON A' PHLANA

Is e an t-àrd oifigear air a bheil uallach obrachail airson stiùireadh mar a thèid Plana Gàidhlig BCPA ullachadh, a libhrigeadh agus a sgrùdadh:

Sally Coyne
Ceannard Oifis Seirbheisean Com-pàirteachaidh Poblach (DG06)
Pàrlamaid na h-Alba
Dùn Èideann
EH99 1SP

0131 348 5393
Sally.Coyne@parliament.scot

OIFIGEAR LE UALLACH LÀITHEIL AIRSON A' PHLANA

Is ann air Oifigear Leasachaidh na Gàidhlig a tha uallach obrachail làitheil airson Plana Gàidhlig BCPA a libhrigeadh. Bu chòir ceistean mu obrachadh a' Phlana bho latha gu latha a chur gu:

Alasdair MacCaluim/Marc McNeilly
Oifigear Leasachaidh na Gàidhlig
Oifis Seirbheisean Conaltraidh Poblach (DG06)
Pàrlamaid na h-Alba
Dùn Èideann
EH99 1SP

0131 348 5395
gaidhlig@parliament.scot

BUIDHEANN A' CUMAIL SÙIL AIR LEASACHADH, BUILEACHADH AGUS SGRÙDADH A' PHLANA

Tha am plana air a chruthachadh le luchd-obrach BCPA agus air aontachadh le BCPA airson a chur gu Bòrd na Gàidhlig.

Tha e air a sgrùdadh le luchd-obrach BCPA le aithisgean do bhuill an Sgioba Stiùiridh gach ràith.

Bidh an Ceannard a' cur aithris gu Bòrd na Gàidhlig gach bliadhna a thèid fhoillseachadh air an làrach-lìn againn.

Tha Clàr Eagrachaidh agus Tuilleadh Fiosrachaidh mu Structar Corporra BCPA ri fhaighinn anns an earrainn [oifisean luchd-obrach na Pàrlamaid](#) air an làrach-lìn againn.

LUCHD-OBRACH FA LETH

Innsidh sinn don luchd-obrach mu na dleastanasan aca fon Phlana tro:

- conaltradh coitcheann a-staigh (a' gabhail a-steach an Iris Chorporra, Eadrailion)
- Geallaidhean Plana Gàidhlig ann am planaichean oifis, a' dèanamh cinnteach gu bheil iad air an toirt air adhart leis na ceannardan oifis iomchaidh agus gan innse do na sgiobaidhean aca.
- libhrigeadh agus brosnachadh trèanadh Mothachadh Gàidhlig, gu sònraichte tro sheiseanan sònraichte airson sgiobaidhean fa-leth
- buileachadh nan ceumannan anns an earrainn air Àbhaisteachadh na Gàidhlig a leanas.

SEIRBHEISEAN AIR AN LÌBHRIGEADH LE TREAS PHÀRTAIDHEAN AGUS BUIDHNEAN LETH-EISIMEILEACH

Nì caochladh cheuman san eagraan seo den Phlana Ghàidhlig cinnteach gum bi iadsan a tha a' libhrigeadh sheirbheisean/bathar às leth BCPA mothachail air agus a' cumail ri geallaidhean a' Phlana, far a bheil sin iomchaidh:

- Tabhann trèanadh in-thaigh co-cheangailte ris a' Ghàidhlig do chunnradairean còmhla ris an luchd-obrach againn fhèin. Cuidichidh seo iad a' tuigsinn na tha a' Phàrlamaid a' sùileachadh bhon obair aca a thaobh na Gàidhlig. Tha seo a' gabhail a-steach an fheadhainn a tha ag obair air an làraich (m.e. solar-bìdh, crèche, luchd-glanaidh, dorsairean) agus an fheadhainn a tha a' toirt seachad seirbheisean leithid dealbhadh, margaidheachd agus leasachadh an t-siostam IT.
- Obair leis an sgioba Solarachaidh againn a chomharrachadh chothroman gus feumalachdan Gàidhlig a thoirt a-steach do chùmhnanntan ron phròiseas tairgse. Gu sònraichte, a' beachdachadh air dealbhadh, margaidheachd agus leasachadh lìn.
- Obair còmhla ris na cunnradairean againn air an làraich gus dèanamh cinnteach gu bheil na soidhnichean aca a rèir geallaidhean BCPA a thaobh shoidhnichean dà-chànanach ann an àiteachan poblach (cafaidh is creche).

LUCHD-DREUCHD

Bidh BCPA a' toirt taic do luchd-dreuchd neo-eisimeileach. Is e neach-dreuchd neach a chaidh ainmeachadh gu dreuchd phoblach.

Tha 7 luchd-dreuchd ann an-dràsta:

- [Coimiseanair airson Inbhean Beusach ann am Beatha Phoblach na h-Alba](#)
- [Coimiseanair Beò-meatrachd na h-Alba](#)
- [Coimiseanair na h-Alba airson Clann is Daoine Òga](#)
- [Coimisean Còraichean Daonna na h-Alba](#)
- [Coimiseanair Fiosrachaidh na h-Alba](#)
- [Ombudsman Seirbheisean Poblach na h-Alba](#)
- [Coimisean Inbhean na h-Alba](#)

Tha na teirmichean is cumhaichean fastaidh aca agus am buidseat bliadhnail air a shuidheachadh le BCPA.

Tha sinn a' gealltainn na leanas airson taic a thoirt do Luchd-dreuchd:

- Thoir seachad comhairle agus cuideachadh co-cheangailte ris a' Ghàidhlig ma dh'ìarras an Luchd-dreuchd e, le taic bho BCPA

- Tabhann ar seiseanan trèanaidh air Mothachadh Gàidhlig agus seiseanan Gàidhlig eile don Luchd-dreuchd agus an luchd-obrach aca.

AG ÀBHAISTEACHADH NA GÀIDHLIG

Tha dealas aig BCPA don phrionnsapal àbhaisteachaidh a tha ag amas gum bi a' Ghàidhlig na pàirt làitheil de bheatha na h-Alba.

Ann a bhith a' deasachadh, ag ùrachadh agus a' sgrùdadh phoileasaidhean, beachdachaidh BCPA air na geallaidhean anns a' Phlana Ghàidhlig seo agus nì sinn cinnteach gum bi a' bhuidh a bhios aca air a' Ghàidhlig a rèir Plana Nàiseanta na Gàidhlig.

Bidh BCPA ag àbhaisteachadh na Gàidhlig ann an diofar dhòighean mar a chithear gu h-ìosal agus cumaidh sinn oirnn ga h-àbhaisteachadh:

- Foillseachadh aithisgean gèillidh cunbhalach don Sgioba Stiùiridh againn agus do Bhòrd na Gàidhlig
- Gnìomhan com-pàirteachaidh is trèanaidh do luchd-obrach agus BPA
- Dèanamh cinnteach gu bheil feumalachdan na Gàidhlig an-dràsta agus san àm ri teachd air an gabhail a-steach ann am planadh sgioba-obrach corporra
- Toirt geallaidhean a' Phlana Ghàidhlig an lùib planaichean oifis
- Obair còmhla ris an sgioba Solarachaidh againn a chomharrachadh chothroman gus feumalachdan Gàidhlig a thoirt a-steach do chùmhnanntan buntainneach ron phròiseas tairgse
- Toirt na Gàidhlig an lùib ar seirbheisean agus gnìomhan poblach
- Cur na Gàidhlig ann am foirmichean, poileasaidhean agus foillseachaidhean a bhios sinn a' dèanamh.

PLANA NÀISEANTA NA GÀIDHLIG

'S e prìomh adhbhar Plana Nàiseanta na Gàidhlig barrachd dhaoine a bhrosnachadh agus a chomasachadh gus Gàidhlig a chleachdadh nas trice agus ann an raon nas fharsainge de shuidheachaidhean. Tha na prìomh theachdaireachdan, amasan, prìomhachasan agus geallaidhean sa Phlana uile a' cur ri bhith a' toirt an àrdachaidh seo gu buil ann an cleachdadh na Gàidhlig. Am measg nam prìomh fheadhainn tha na leanas:

- Buinidh a' Ghàidhlig do Alba air fad
- Brosnachadh ìomhaigh fhàbharach dhen Ghàidhlig
- Cur ri ionnsachadh na Gàidhlig; agus
- Cur ri cleachdadh na Gàidhlig.

Is iad na raointean prìomhachais:

Cur ri cleachdadh na Gàidhlig	Cur ri ionnsachadh na Gàidhlig	Brosnachadh ìomhaigh fhàbharach dhen Ghàidhlig
<ul style="list-style-type: none"> • Iomairtean a bhrosnaicheas cleachdadh na Gàidhlig ann an dachaighean agus coimhearsnachdan • Iomairtean a bhrosnaicheas cleachdadh na Gàidhlig le daoine òga • Gàidhlig sna meadhanan traidiseanta agus ùra • Gàidhlig anns na h-ealain, foillseachadh agus gnìomhachasan cruthachail • Cànan na Gàidhlig • Gàidhlig san àite-obrach • Cleachdadh na Gàidhlig ann an dualchas, turasachd, biadh is deoch, àrainneachd agus cur-seachad • Iomairtean a neartaicheas 	<ul style="list-style-type: none"> • Gàidhlig san teaghlach • Fastadh, gleidheadh, trèanadh agus solar luchd-obrach tro mheadhan na Gàidhlig • Stòrasan agus taic ionnsachaidh • Gàidhlig ann an Tràth-ionnsachadh agus Cùram-chloinne (TICC) • Foghlam tro Mheadhan na Gàidhlig (FtG) sa bhun-sgoil agus san àrd sgoil • Foghlam Luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig (FLI) sa bhun-sgoil agus san àrd sgoil • Gàidhlig ann am Foghlam Àrd-ìre agus Adhartach • Ionnsachadh Gàidhlig inbheach 	<ul style="list-style-type: none"> • Taic don Ghàidhlig bho Riaghaltas na h-Alba, bhon Phàrlamaid agus taic phoilitigeach nas fharsainge • Planaichean Gàidhlig air an cur an gnìomh le ùghdarrasan poblach (ùghdarrasan ionadail agus buidhnean poblach) • Brosnachadh deagh ìomhaigh den Ghàidhlig agus a' togail mothachadh tro: Foghlam Gàidhlig, na meadhanan Gàidhlig agus meadhanan eile aig gach ìre, agus na h-ealain Ghàidhlig • Cur air adhart luach sòisealta, eaconamach agus

beairteas, buntainneachd agus cunbhalachd cànanain <ul style="list-style-type: none"> • Iomairtean a bhrosnaicheas ceanglaichean leis a' Ghàidhlig thall thairis agus le mion-chànanan 		cultarail na Gàidhlig <ul style="list-style-type: none"> • Teachdaireachdan dearbhach mun Ghàidhlig, dà-chànanas, agus mu iomadachd is in-ghabhail
--	--	---

DEALAS A THAOBH RAOINTEAN PRÌOMHACHAIS PLANA NÀISEANTA NA GÀIDHLIG

Tha e na rùn aig BCPA dèanamh cinnteach gun tèid Plana Nàiseanta na Gàidhlig a bhuileachadh.

CUR RI CLEACHDADH NA GÀIDHLIG

Feallsanachd:

Tha BCPA ag aithneachadh gu bheil barrachd cleachdadh na Gàidhlig a' neartachadh coimhearsnachd an luchd-labhairt agus a' cur ri a misneachd. Tha seo a' cur ri cothroman airson na Gàidhlig agus airson luchd-cleachdaidh na Gàidhlig, agus mar sin, tha e a' cur ri mothachadh agus ri pròifil a' chànanain. Tha am Plana againn a' mìneachadh nan ceumannan a ghabhas sinn gus barrachd cleachdadh na Gàidhlig a bhrosnachadh agus gus àrainneachd thaiceil a chruthachadh airson barrachd cleachdadh na Gàidhlig.

A' CUR RI IONNSACHADH NA GÀIDHLIG

Feallsanachd:

Tha BCPA ag aithneachadh gu bheil ionnsachadh na Gàidhlig ro-chudromach airson math a' chànanain san àm ri teachd. Tha am Plana againn a' mìneachadh nan ceumannan a ghabhas sinn gus a' Ghàidhlig adhartachadh nar seirbheisean foghlaim agus eile agus gus àrainneachd thaiceil a chruthachadh airson ionnsachadh na Gàidhlig a mheudachadh air feadh na h-Alba.

CUR AIR ADHART ÌOMHAIGH FHÀBHARACH DHEN GHÀIDHLIG

Feallsanachd:

Tha BCPA ag aithneachadh gu bheil cur air adhart ìomhaigh fhàbharach dhen Ghàidhlig ro-chudromach airson a bhith a' cur ri inbhe agus tarraing na Gàidhlig ann an Alba agus thall thairis. Tha seo a' crochadh an dà chuid air daoine aig a bheil Gàidhlig agus daoine aig nach eil. Tha am Plana againn a' mìneachadh nan ceumannan a ghabhas sinn gus a' Ghàidhlig a dhèanamh follaiseach agus gus ìomhaigh fhàbharach a bhrosnachadh den Ghàidhlig.

GEALLAIDHEAN A' PHLANA

PRÌOMHACHASAN RO-INNLEACHDAIL

Tha BCPA air na dreachd prìomhachasan a leanas fhaighinn bho Bhòrd na Gàidhlig a chleachd sinn ann a bhith a' cruthachadh ar geallaidhean sa phlana.

Prìomhachasan Ro-innleachdail Buidheann Chorporra Pàrlamaid na h-Alba

Bidh Bòrd na Gàidhlig a' tabhann tuilleadh taic do dh'ùghdarrasan poblach a tha ag ullachadh phlanaichean Gàidhlig le bhith ag obair còmhla riutha gus prìomhachasan ro-innleachdail farsaing aontachadh airson deasachadh am planaichean fa-leth gus fàs a thoirt air cleachdadh na Gàidhlig, ionnsachadh na Gàidhlig agus adhartachadh deagh ìomhaigh dhan chànan.

Tha Bòrd na Gàidhlig air dreachd prìomhachasan ro-innleachdail a chur an cèill airson ar plana fhiosrachadh agus airson cuideachadh le bhith a' coileanadh nam prìomhachasan nàiseanta a thaobh cleachdadh agus ionnsachadh na Gàidhlig fhàs agus gus ìomhaigh fhàbharach dhith a chur air adhart. Chaidh bruidhinn air seo leis a' Bhòrd air 5 Dàmhair 2022 agus chaidh na prìomhachasan deireannach a leanas aontachadh.

Prìomhachasan Ro-innleachdail Plana BCPA
<p>Cur ri cleachdadh na Gàidhlig le:</p> <ul style="list-style-type: none">• Eòlas agus aire Buill Pàrlamaid (BPA) na h-Alba mun Ghàidhlig agus ar geallaidhean sa phlana seo a chur am meud.• Cleachdadh na Gàidhlig agus ar seirbheisean Gàidhlig a chur air adhart don luchd-obrach, do BhPA, don phoball agus an luchd-ùidh againn.
<p>Cur ri ionnsachadh na Gàidhlig le:</p> <ul style="list-style-type: none">• Cumail oirnn ag obair gus taic a thoirt do sgoiltean ann a bhith a' libhrigeadh ionnsachadh mu deamocrasaidh sa Ghàidhlig tro bhith a' toirt seachad seiseanan agus stòrasan sa Ghàidhlig agus gu dà-chànanach.• Cumail oirnn a' cur air adhart ar n-obair sa Ghàidhlig do luchd-ionnsachaidh inbheach a' chànain agus a' tabhann cothroman com-pàirteachaidh an lùib seo.
<p>Brosnachadh ìomhaigh fhàbharach dhen Ghàidhlig le:</p> <ul style="list-style-type: none">• Gàidhlig ainmeachadh na sgil riatanach no feumail far a bheil sin iomchaidh agus freagarrach.• Luchd-obrach agus BPA a chuideachadh gus an sgilean Gàidhlig a leasachadh. <p>Cumail oirnn a' cuimseachadh air dèiligeadh ri cùisean iomadachd, a' feuchainn ri riochdachadh a mheudachadh am measg bhuidhnean gun riochdachadh gu leòr nar n-obair com-pàirteachadh poblach agus trusaidh.</p>

GEALLAIDHEAN

Anns an Stiùireadh reachdail aca air Deasachadh Planaichean Gàidhlig, tha Bòrd na Gàidhlig air aithneachadh gu bheil cruthachadh shuidheachaidhean airson cleachdadh na Gàidhlig ann am beatha phoblach na phrìomh eileamaid ann an àbhaisteachadh cleachdadh na Gàidhlig.

Tha Bòrd na Gàidhlig air prìomh raointean libhrigeadh sheirbheisean a chomharrachadh far a bheil iad ag iarraidh air ùghdarrasan poblach ealla a ghabhail nuair a tha iad ag ullachadh Phlanaichean Gàidhlig, agus air dleastanasan no gnìomhan dh'fhaodadh iad dèanamh.

Raon	Gnìomh
Faicsinneachd	Aithne chorporra
	Soidhnichean
Luchd-obrach	Sanasachd obraichean
	Fastadh luchd-labhairt na Gàidhlig
	Ionnsachadh na Gàidhlig
	Trèanadh Mothachadh Gàidhlig
	Brosnachadh cleachdadh na Gàidhlig anns an àite-obrach agus ann an conaltradh taobh a-staigh na buidhne
	Seirbheis fòn
Gnothaichean làitheil	Conaltradh sgrìobhte
	Foirmean
	Seirbheisean 'loidhne toisich' dhan phoball
	Coinneamhan poblach
Conaltradh	Meadhanan agus dàimh phoblach
	Stuth clò-bhuailte
	Làrach-lìn is meadhanan sòisealta
	Tachartasan agus Taisbeanaidhean
Corpas	Cumail ri Gnàthachas Litreachaidh na Gàidhlig
	Cleachdadh ainmean-àite ceart
	Ìrean eadar-theangachadh agus eadar-mhìneachaidh

Anns an earrainn seo, tha na geallaidhean againn air an òrdachadh a rèir nan ceann seo agus cuideachd fo dhà cheann a bharrachd, Àbhaisteachadh agus Taic do Ghnothaichean Pàrlamaideach.

Tha CL anns na clàran gu h-ìosal a' ciallachadh Cleachdadh làithreach.

Far an can sinn gu h-ìosal gun lean sinn oirnn a' libhrigeadh seirbheis no gur e Cleachdadh Làitheil a th' ann, a dh'aindeoin sin cumaidh sinn oirnn a' leasachadh nan seirbheisean sin a rèir ar dealais airson Leasachadh Leantainneach. Gach ràith bidh sinn a' dèanamh ath-bhreithneachadh air na choilean sinn nar aithis air a' Phlana Ghàidhlig mar thaic don dòigh-obrach seo agus gach bliadhna bidh sinn a' cur ar geallaidhean agus coileanadh na bliadhna an cuimhne gach oifis.

FAICSINNEACHD

Feallsanachd:

Cuirear gu mòr ri follaiseachd na Gàidhlig ma chithear i ann an ìomhaigh chorporra agus soidhnichean ùghdarras poblach, tha inbhe a' chànain air a thogail agus tha teachdaireachd làidir ga thoirt seachad gu bheil a' toirt sùim agus spèis dhi. Faodaidh leasachadh cleachdadh na Gàidhlig tro ar n-obair phoblaich leithid soidhnichean, foirmean, duilleagan-lìn agus foillseachaidhean cur ri briathrachas luchd-labhairt, mothachadh poblach a thogail mun chànan agus cur ri leasachadh a' chànain.

Tha BCPA ag aithneachadh cho cudromach 's a tha e a bhith a' leudachadh faicsinneachd na Gàidhlig agus a' cur ris an inbhe aice.

Àir	Buil	Gnìomhachd	Leant						Prìomh oifis
				←	↻	↺	↻	↻	
Suaicheantas corporra									
1		Cuir tuilleadh fiosrachaidh ri stiùiridhean a' bharrachd air cleachdadh na Gàidhlig agus cànanan eile agus thoir a-steach stiùireadh air "co-ionannachd spèis" don Ghàidhlig a thaobh faicsinneachd.			✓				PCO
1a		Tog air faicsinneachd shoidhnichean a tha san togalach mar-thà mar dhòigh air barrachd co-theacsa agus tuigse mun chànan a thoirt do luchd-ionnsachaidh agus daoine aig nach eil i. Dh'fhaodadh seo a bhith a' gabhail a-steach còdan QR, postairean, conaltradh lìn no bileagan a stiùireas daoine do bharrachd fiosrachaidh.		✓					PCO FM PIL
CL	Àbhaisteach mar a	Tha suaicheantas dà-chànanach aig BCPA.	✓						
CL	chithear 's a chluinnear na Gàidhlig mar phàirt bhunaiteach de dhearbhaithne is soidhnichean an BCPA	Bidh Gàidhlig air suaicheantasan ùra sam bith no leasachadh air suaicheantasan a th' ann mar-thà. Thèid dèiligeadh ris a' Ghàidhlig agus a' Bheurla le spèis cho-ionann.	✓						PCO
CL	chithear 's a chluinnear na Gàidhlig mar phàirt bhunaiteach de dhearbhaithne is soidhnichean an BCPA	Tha cleachdadh na Gàidhlig na phàirt den Stiùireadh Brandd Corporra	✓						PCO
Soidhnichean									
CL	Àbhaisteach mar a	Tha soidhnichean dà-chànanach, seasmach is	✓						FM PCO

	chithear 's a chluinnear na Gàidhlig mar phàirt bhunaiteach de dhearbhaithne is soidhniche an BCPA	sealach, ann an togalach Thaigh an Ròid: soidhnichean air taobh a-muigh an togalaich; soidhnichean san àite-fhàilteachaidh; soidhnichean fiosrachadh luchd-tadhail agus fiosrachadh poblach; soidhnichean-iùil is soidhnichean ag ainmeachadh roinnean is oifisean air slighe an turais phoblaich san togalach; soidhnichean airson lioftaichean, taighean-beaga, fònaichean poblach, goireasan-bìdh. Tha soidhnichean gan dèanamh le spèis cho-ionann, mar eisimpleir, le bhith a' cleachdadh an aon mheud litrichean sa Ghàidhlig agus sa Bheurla.							
CL		Bidh lainneardan sam bith dà-chànanach ma bhios teacsa sgrìobhte orra.	✓						VS
CL		Obair còmhla ris na cunnradairean againn air an làraich gus dèanamh cinnteach gu bheil na soidhnichean aca a rèir geallaidhean BCPA a thaobh shoidhnichean dà-chànanach ann an àiteachan poblach. (Crèche agus Cafaidh)	✓						FM

LUCHD-OBACH

Feallsanachd:

Gus seirbheisean a libhrigeadh tro mheadhan na Gàidhlig, tha e riatanach gun tèid na sgilean-obrach iomchaidh agus na sgilean cànan aig an luchd-obrach a thoirt air adhart. Tha solarachadh cothroman trèanadh cànan a' cuideachadh le adhartachadh ionnsachadh na Gàidhlig le inbhich agus ag adhartachadh Gàidhlig mar sgil feumail san àite-obrach. Bidh comharrachadh obraichean far a bheil Gàidhlig mar sgil ainmichte a' cur gu mòr ri inbhe a' chànan agus ri bhith ga comharrachadh mar sgil buannachdail. Tha seo ga nochdadh le mar a tha Gàidhlig na pàirt de ar planadh sgioba-obrach.

Tha cleachdadh na Gàidhlig ann an sanasachd a' cuideachadh cuideachd le bhith a' sealltainn gum bu chòir Gàidhlig a bhith air a cleachdadh sa bheatha phoblaich agus gu bheil àite sònraichte aig luchd-cleachdaidh na Gàidhlig ri choileanadh taobh a-staigh ùghdarras poblach.

Tha an BCPA mothachail air cho cudromach is a tha e a' Ghàidhlig a mheas mar sgil obrach chudromach agus a bhith a' comharrachadh shuidheachaidhean far a bheil a' Ghàidhlig riatanach no feumail. Tha BCPA cuideachd a' tuigsinn gu

bheil e cudromach gum faigh luchd-obrach cothrom na sgilean Gàidhlig aca a leasachadh ma tha iad ag iarraidh.

Àir	Buil	Gnìomhachd	Leant	1	2	3	4	5	Prìomh oifis
Sanasachd Obraichean									
C L	Tha poileasaidh fastaidh BCPA a' dèanamh cinnteach gu bheil gu leòr de luchd-labhairt Gàidhlig ag obair anns a' bhuidhinn.	Geàrr-abairt dhà-chànanach air an làraich dhreuchdan gus mìneachadh gu bheilear a' cur fàilte air iarrtasan bho luchd-labhairt na Gàidhlig	✓						P&C
Fastadh luchd-labhairt na Gàidhlig									
2 P G 3		Obair còmhla ri co-obraichean agus buidhnean bhon taobh a-muigh gus cothroman a shireadh airson com-pàirteachadh ann an cosnadh òigridh agus iomairtean trèanaidh airson luchd-labhairt agus luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig		✓					P&C PESO
3		Brosnaich gu gnìomhach na cothroman obrach a tha rim faighinn don choimhearsnachd Ghàidhlig tro na seanailean conaltraidh Gàidhlig againn.		✓					PESO
4		Rannsaich ceist mu luchd-labhairt na Gàidhlig (agus cànanan eile) a chur ri foirmean sgrùdadh iomadachd fastaidh. Adhbhar: dàta a chruinneachadh a dh'fhaicinn a bheil sinn a' tarraing iarrtasan bho luchd-labhairt na Gàidhlig.			✓				P&C PESO
C L		Cumail oirnn a' sònrachadh gum feumar Gàidhlig airson dreuchd Oifigear Leasachaidh na Gàidhlig agus airson obair aon Oifigear Foghlaim	✓						PESO (P&C)

C L		Dèan cinnteach gu bheil feumalachdan na Gàidhlig an-dràsta agus san àm ri teachd air an gabhail a-steach ann am planadh sgioba-obrach corporra.	✓						P&C PESO
Ionnsachadh na Gàidhlig									
5	Taic ga toirt do luchd-obrach gus Gàidhlig ionnsachadh agus cothroman gan toirt dhaibh gus na sgilean Gàidhlig aca a chleachdadh san obair.	Cruthaich ro-innleachd air an taobh a-staigh airson taic a thoirt do luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig, a' gabhail a-steach stèidheachadh buidheann còmhraidh, a' toirt taic do luchd-ionnsachaidh Duolingo is msaa. Thèid seo a chur air adhart don luchd-obrach mar rud a b' fhiach a chur air PDP leis mar a tha cleachdadh na Gàidhlig a' sìor fhàs ann an Alba agus buannachdan ioma-chànanais.		✓					PESO
C L		Thoir taic do luchd-obrach a tha airson Gàidhlig ionnsachadh agus libhrig fiosrachadh mu chlasaichean agus chùrsaichean. Lean air adhart a' tabhann àiteachan do luchd-obrach air a' <i>Chùrsa Inntigidh</i>	✓						PESO P&C
Trèanadh Mothachadh Gàidhlig									
C L	Taic ga toirt do luchd-obrach gus Gàidhlig ionnsachadh agus cothroman gan toirt dhaibh gus na sgilean Gàidhlig	Lean air adhart a' tabhann agus a' leasachadh raon de chothroman trèanaidh Gàidhlig do luchd-obrach, BPA agus an luchd-obrach. Stèidhichte air ar prògram Gàidhlig 1,2,3: Gàidhlig 1: Mothachadh Gàidhlig, Gàidhlig 2: Bruidhinn Beagan agus Gàidhlig 3: Cleachd do chuid Gàidhlig ann am Pàrlamaid na h-Alba. Gàidhlig 1: Mothachadh Gàidhlig a bhith riatanach do luchd-obrach a tha a' dèiligeadh ris a' phoball le aire shònraichte air dòighean fàilteachaidh buntainneach, sìmplidh agus freagairtean do cheistean sìmplidh mun Ghàidhlig ann am Pàrlamaid na h-Alba.	✓						PESO

	aca a chleachdadh h san obair.								
6		<p>Cuir ri ar cleachdadh làithreach gus na leanas a ghabhail a-steach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tabhainn cùrsaichean Mothachadh Gàidhlig/Gàidhlig bhunaitich do sgiobaidhean stèidhichte air na feumalachdan sònraichte aca. Tabhainn seiseanan beaga Gàidhlig/mothachadh Gàidhlig airson coinneamhan sgioba. • Trèanadh Mothachadh Gàidhlig ri thabhann do Luchd-dreuchd le taic BCPA agus an luchd-obrach aca • Dh'fhaodte gun tèid àiteachan air ar trèanadh Mothachadh Gàidhlig a thabhann do luchd-obrach bho bhuidhnean poblach eile. • Faighnich dha BPA dè na goireasan eile a dh'fhaodadh a bhith iomchaidh, leithid seiseanan goirid Gàidhlig a dh'aona-ghnothach • Cùm oirnn a' tabhann trèanadh in-thaigh do chunnraidhean aig a bheil cùmhnantan freagarrach gus an tuig iad na tha a' Phàrlamaid a' sùileachadh bhuapa a thaobh na Gàidhlig. Bu chòir an trèanadh seo a bhith ri fhaotainn cuideachd do mhanaidsearan cùmhnaint buntainneach. Is iad eisimpleirean de chùmhnantan iomchaidh Dealbhadh, Margaidheachd, Leasachadh Siostaman IT agus Solar-bìdh • Cùm oirnn a' tabhann seiseanan trèanadh Gàidhlig in-thaigh do chunnraidhean air an làraich aig a bheil ceangal obrach ris a' 	✓	✓	✓	✓	✓	✓	<p>PESO CE PCO FM BIT A h-uile oifis</p>

		Ghàidhlig (m.e, solar-bidh, crèche, luchd-glanaidh, dorsairean) agus muinntir Poileas na h-Alba air an làraich, mus beachdaich sinn air ciamar a sgaoileadh sinn trèanadh do chunnradairean san fharsaingeachd.							
C L		Tog aire mu na goireasan a th' ann airson taic a thoirt do BPA le cleachdadh na Gàidhlig (m.e. <i>Abair Beagan</i> agus <i>Sgrìobh Beagan</i>) tro chonaltradh cunbhalach do BPA.	✓						Oifis an Oifigear Riaghlaidh P&C PESO
C L		Tabhainn comhairle a thaobh gnìomhan leasachadh luchd-obrach, foghlaim agus com-pàirteachaidh, gu sònraichte ag àbhaisteachadh na dòigh-obrach seo anns na sgiobaidhean Seirbheisean Com-pàirteachadh Poblach.	✓						PESO
A' comharrachadh luchd-obrach le Gàidhlig									
7	Poball agus co-oibrichean mothachail air luchd-obrach le Gàidhlig ann	Dèan cinnteach gu bheil luchd-obrach le Gàidhlig follaiseach gu leòr do luchd-tadhail agus co-obraichean.		✓					PESO P&C

OBAIR LÀITHEIL

Feallsanachd:

Tha cleachdadh na Gàidhlig sa chiad àite-coinneachaidh eadar buill a' phobaill agus ùghdarras poblach a' cur ris an uiread a tha an cànan ga faicinn is ga cluinntinn, agus a' cur ris an fhaireachdainn gu bheil cleachdadh na Gàidhlig comasach agus gu bheil fàilte air seo. Cho math ri bhith a' togail ìomhaigh a' chànain, tha e a' cruthachadh chothroman gus a cleachdadh agus a' misneachadh a' phobaill gus Gàidhlig a chleachdadh nuair a bhios iad a' dèiligeadh ris an ùghdarras poblach a-rithist. Gu dearbh, is e seo an t-adhbhar gur e soidhne fàilte dhà-chànanach sgrìobhte a' chiad rud a chì luchd-tadhail air an t-slighe a-steach do Phàrlamaid na h-Alba.

Tha an aon rud fìor a thaobh conaltradh leis a' Phàrlamaid tro phost, post-d agus fòn. Tha làthaireachd dhan Ghàidhlig ann am farsaingeachd de dh'fhoirmean dà-chànanach agus ann am foirmean sa Ghàidhlig a-mhàin a' cur gu mòr ri faicsinneachd

agus inbhe a' chànain. Faodaidh dreachdan Gàidhlig de dh'fhoirmean, bileagan iarrais agus sgrìobhainnean mar sin, cuideachadh le leudachadh air farsaingeachd briathrachais na Gàidhlig agus mothachadh luchd na Gàidhlig a thogail a thaobh an leithid sin de bhriathrachas, mar sin a' cuideachadh le leasachadh a' chànain fhèin.

Tha BCPA mothachail air cho cudromach is a tha e cothroman a chruthachadh gus a' Ghàidhlig a chleachdadh ann am farsaingeachd de shuidheachaidhean làitheil agus tha sinn dealasach a thaobh cur ris an ìre solair anns an raon seo.

Air	Buil	Gnìomhachd	Leantainne	1	2	3	4	5	Prìomh oifis
Conaltradh fòn									
CL	Tha BCPA a' cur fàilte air agus a' brosnachadh	Faodaidh daoine bruidhinn sa Gàidhlig ris a' Phàrlamaid air a' fòn.	✓						PESO
CL	conaltradh fòn sa Ghàidhlig	Tha dòighean gus fios a chur chun na pàrlamaid sa Ghàidhlig rim faighinn ann am foillseachaidhean fiosrachaidh poblach.	✓						PIR
Conaltradh sgrìobhte									
8	Tha BCPA a' cur fàilte air agus a' brosnachadh conaltradh sgrìobhte sa Ghàidhlig	Rannsaich agus cuir an gnìomh dòighean ùra gus sanasachd gu bheil Pàrlamaid na h-Alba a' cur fàilte air conaltradh sa Ghàidhlig (m.e, ann an litrichean, ceistean, cuairt-litrichean, foillseachaidhean).		✓					PESO
9		Thèid a h-uile oifis a chuideachadh agus a bhrosnachadh gus soidhneadh dà-chànanach a chleachdadh airson buill an sgioba le tiotal obrach, ainm oifis agus seòladh na Pàrlamaid. Thèid stiùireadh air deagh chleachdadh airson soidhneadh dà-chànanach a dheasachadh.		✓					PESO A h-uile oifis
10		Rannsaich dòighean air ìrean conaltradh dà-chànanach Gàidhlig/Beurla a chlàradh gus sùil a chumail air ìrean cleachdaidh. Is e obair thoinnte a tha seo leis an iomadh slighe a-steach don Phàrlamaid airson conaltradh		✓					PESO

		nach eil air am meadhanachadh gu h-àbhaisteach.							
CL		Tha fàilte ro chonaltradh sgrìobhte sa Ghàidhlig agus gheibh e freagairt sa Ghàidhlig taobh a-staigh ùine àbhaisteach (post, post-d agus teacsa). Tha seo a' gabhail a-steach fianais sgrìobhte gu comataidhean, athchuingean poblach agus iarrtasan Saorsa Fiosrachaidh.	✓						PESO Clèireachd Sgioba stùireadh agus riaghladh fiosrachaidh
CL		Tha Gàidhlig a' nochdadh ann am bann-coise a h-uile post-d	✓						A h-uile oifis
CL		Tha cairtean-gnothaich dà-chànanach rim faighinn airson luchd-obrach na Pàrlamaid agus BPA.	✓						FM
Foirmean									
CL	Tha BCPA a' cur fàilte air agus a' brosnachadh lionadh fhoirmean sa Ghàidhlig	Tha cuid de dh'fhoirmean rim faighinn sa Ghàidhlig agus faodar a h-uile foirm a lionadh sa Ghàidhlig m.e., gearanan, iarrtasan obrach Bidh sinn for-ghnìomhach a' lorg chothroman airson Gàidhlig a chur ri foirmean Beurla, a' gabhail a-steach nuair a tha foirmichean ùra gan cruthachadh.	✓						A h-uile oifis
Seirbheisean aghaidh dhan phoball									
11		Tha leabhraichean Gàidhlig agus leabhraichean co-cheangailte ris a' Ghàidhlig gan reic ann am bùth Pàrlamaid na h-Alba a rèir a' phoileasaidh Reic.		✓					VS
12	Ionnsachadh mu dheidhinn Pàrlamaid na h-Alba agus conaltradh rithe ga chur air adhart sa Ghàidhlig	Leasaich seiseanan, goireasan agus gnìomhan sa Ghàidhlig a bheir taic don Ro-innleachd Conaltradh Poblach agus a bheir taic do luchd-ionnsachaidh inbheach. Gheibh seo taic bho phlana conaltraidh gus cleachdadh a bhrosnachadh. Lean air adhart a' toirt seachad agus a' leasachadh sheiseanan				✓			VS

		sa Ghàidhlig mu chom-pàirteachadh sa Phàrlamaid.							
CL		Tha modh-obrach ann airson fàilte a chur air luchd-labhairt na Gàidhlig aig an deasg fhàilteachaidh.	✓						PESO
CL	Ionnsachadh mu dheidhinn Pàrlamaid na h-Alba agus conaltradh rithe ga chur air adhart sa Ghàidhlig	<p>Às dèidh ar n-oifigear foghlam Gàidhlig a dhol air chluaineas, tha e air a bhith gu math duilich dhuinn an dreuchd a lionadh gu h-iomlan.</p> <p>Rè beatha a' phlana seo, tha dealas againn rannsachadh ciamar as urrainn dhuinn ar seirbheisean agus goireasan foghlaim a libhrigeadh ann an dòigh a tha buntainneach do churraicealam na sgoile a thaobh foghlam tro mheadhan na Gàidhlig agus foghlam luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig.</p> <p>Bidh seo a' gabhail a-steach coimiseanadh rannsachadh bho eòlaiche foghlam Gàidhlig a dh'fhiosraicheas ar solar san àm ri teachd. Bidh an rannsachadh ag aithris ro dheireadh a' Mhàirt 2024 agus thèid am modail a thathar a' moladh a chruthachadh sa bhliadhna acadaimigich 2024-25.</p> <p>Anns an eadar-ama, tha sinn a' cumail oirnn a' tabhann stòrasan foghlaim sa Ghàidhlig agus a' freagairt gu fàbharach ri iarrtasan sam bith airson seiseanan no cuairtean foghlam Gàidhlig a rèir gach cùis fa leth.</p>	✓						PESO
CL		Gheibh luchd-tadhail turas claisneachd Gàidhlig agus tha tursan no seiseanan fiosrachaidh sa Ghàidhlig rim	✓						PESO

		faighinn ma thèid an iarraidh ro-làimh.								
CL		Cùm seiseanan foghlam Gàidhlig do sgoiltean fo sgrùdadh, a' gabhail a-steach cumail sùil air cleachdadh agus fios air ais mu sheiseanan.	✓							PESO
CL		Tha iomradh air a' Ghàidhlig ann an sgrìobtaichean airson cuairtean Pàrlamaid.	✓							PESO
Coinneamhan poblach										
CL	Cleachdadh na Gàidhlig a dhèanamh comasach aig coinneamh an poblach	<p>Faodar eadar-theangachadh mar-aon sa Ghàidhlig a libhrigeadh aig coinneamhan agus tachartasan air an cur air dòigh às leth BCPA agus a thèid a chumail aig Taigh an Ròid no ann an àiteachan eile.</p> <p>Gabhaidh seo a-steach leigeil le Buidhnean Thar-phàrtaidh am bathar-cruaidh a chleachdadh fhad 's a chumas iad ri riaghailtean BCPA a thaobh taic do Bhuidhnean Thar-phàrtaidh le goireasan BCPA.</p>	✓							PESO
Gabhail pàirt sa choimhearsnachd Ghàidhlig										
13	Tachartas an Gàidhlig	<p>Gus lionraidhean a chruthachadh, deagh chleachdadh iomlaid agus piseach leantainneach a thoirt gu buil, bidh an sgioba:</p> <ul style="list-style-type: none"> A' frithealadh cho-labhairtean agus tachartasan Gàidhlig far a bheil e iomchaidh gus a' Phàrlamaid a chur air adhart A' gabhail pàirt ann am fòram conaltraidh Bòrd na Gàidhlig, G-mòr, fòram oifigearan coimhearsnachd Gàidhlig agus fòraman eile mar a bhios iomchaidh Gabh pàirt ann an Capital Gàidhlig, iomairt Ghàidhlig Dhùn Èideann gus ar tachartasan/solar a 	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	PESO

		<p>chur air adhart agus ceanglaichean a chruthachadh le solaraidhean eile de sheirbheisean Gàidhlig.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obraich gu dlùth le Oifigear Leasachaidh BSL Pàrlamaid na h-Alba gus deagh chleachdadh a cho-roinn a thaobh solar cànan agus beachdachadh air co-phròiseactan • Ionnsaich bho dheagh chleachdadh ann an reachdadaireachdan eile co-cheangailte ri solar cànan, m.e., Senedd Cymru, Seanadh Èirinn a Tuath. 								
Luchd-dreuchd										
13 a	Taic do Luchd-dreuchd	Thoir seachad comhairle agus cuideachadh co-cheangailte ris a' Ghàidhlig ma dh'iarra an Luchd-dreuchd e, le taic bho BCPA		✓						Luchd-dreuchd PESO

CONALTRADH

Feallsanachd:

Faodaidh cleachdadh na Gàidhlig ann am farsaingeachd de stuthan clò-bhuailte cuideachadh le leasachadh na Gàidhlig ann an diofar dhòighean. Tha e a' cur ri faicsinneachd a' chànain, tha e a' togail inbhe na Gàidhlig le bhith ga cleachdadh ann am foillseachaidhean àrd-iomhaigheil, agus tha e a' cuideachadh le bhith a' cruthachadh briathrachais ùr agus a' cur ri briathrachas a th' ann mar-thà. Tha cleachdadh na Gàidhlig anns na meadhanan a' dearbhadh gu bheil an t-ùghdarras poblach airson cothrom a thoirt air fiosrachadh cudromach tron Ghàidhlig, agus a' cur ri faicsinneachd agus inbhe a' chànain. Tha ùghdarrasan poblach a' faicinn gu bheil barrachd is barrachd dhaoine a' faighinn fiosrachadh tro na làraich-lìn aca, agus mar sin, ma tha Gàidhlig ri a faicinn air na làraich-lìn sin cuiridh sin gu mòr ri inbhe agus follaiseachd a' chànain.

Tha BCPA a' gealltainn cur ri cleachdadh na Gàidhlig ann na raointean as motha ùidh aig a' phoball san fharsaingeachd no far a bheil cuspairean ann a tha co-cheangailte ris a' Ghàidhlig fhèin.

Àire amh	Buil	Gnìomhachd	Leant					Prìomh oifis
			1	2	3	4	5	
Meadhanan agus dàimh phoblach								
14	Àbhaiste achadh mar a chithear 's a chluinne ar na Gàidhlig mar phàirt bhunaite ach dàimh pboblach BCPA	<p>Dèan co-chomhairle le coimhearsnachd na Gàidhlig a thaobh na dòigh as fheàrr air naidheachdan is fiosrachadh mun Phàrlamaid a thoirt seachad dhaibh.</p> <p>Stèidhichte air a' cho-chomhairle seo, cruthaichidh sinn stuthan conaltraidh ùra airson coimhearsnachd na Gàidhlig anns am bi naidheachdan mu raointean leithid gnothaichean pàrlamaideach, tachartasan agus conaltradh. Thèid co-dhùnadh air an dearbh shusbaint agus cruth ann an co-chomhairle leis a' choimhearsnachd Ghàidhlig.</p> <p>Tha seo buailteach a bhith a' ciallachadh amas air naidheachdan is fiosrachaidh nas tarraingiche air a bheil fèill nas motha a chur an sàs eadar-theangachadh a h-uile brath naidheachd.</p> <p>Nì sinn ath-bhreithneachadh cuideachd air na tairgsean air-loidhne làithreach – m.e., duilleagan-lìn, blog agus meadhanan sòisealta, gus co-dhùnadh dè an t-susbaint, na cruthan agus na seanailean as fheàrr airson ruigsinn air Coimhearsnachd na Gàidhlig.</p> <p>Bithear a' cumail sùil air sianalan gus dèanamh cinnteach gu bheil an solar a rèir ar prìomhachasan agus gu bheil sinn a' dol gu far a bheil a' choimhearsnachd fhèin.</p>	✓					PESO PCO SPICe

15		Dèan agus libhrig plana conaltraidh gus aire a thogail mu sheirbheisean Gàidhlig agus cleachdadh a bhrosnachadh, a' gabhail a-steach stuthan/goireasan conaltraidh ùra		✓					PESO PCO
16		Libhrig eadar-theangachadh air brìgh naidheachd Ghàidhlig co-cheangailte ri gnothaichean na Pàrlamaid airson Chomataidhean agus cho-obraichean (Is e eadar-theangachadh san fharsaingeachd no geàrr-chunntas a tha seo a leigeas leis an leughadair brìgh an teacsa a thuigsinn. Faodar eadar-theangachaidhean nas coileanta a chur air dòigh às dèidh sin ma tha feum air)		✓					PESO
CL		Tha neach-labhairt Gàidhlig ri fhaighinn airson agallamhan sa Ghàidhlig leis na meadhanan	✓						PCO
CL		Tha Gàidhlig anns an stuth margaidheachd uile againn tron t-suaicheantas chorporra agus airson stuth ga chleachdadh an àrainn Thaigh an Ròid, tha tionndaidhean Gàidhlig gan dèanamh far a bheil sin iomchaidh Tha sinn an còmhnaidh a' beachdachadh ciamar a ghabhas iomhaigh na Gàidhlig a thogail san obair margaidheachd a nì a' Phàrlamaid air-loidhne agus ann an clò.	✓						PCO
Stuthan clò-bhuailte agus air-loidhne									
17		Bidh àite nas fhollaisiche aig a' Ghàidhlig air taobh a-muigh an togalaich againn, mar eisimpleir bidh i air soidhnichean didseatach ùra, agus cuiridh sinn cuideachd ri a faicsinneachd air na soidhnichean eile againn air an taobh a-muigh.		✓					PCO
18		Far a bheil stuthan fiosrachaidh rim faighinn ann an dreachan Gàidhlig fa leth, innsidh sinn gu soilleir gu bheil dreach Gàidhlig ri		✓					PCO PIL

	Àbhaiste achadh faicinn is cluinntinn na Gàidhlig, agus brosnachadh luchd-labhairt na Gàidhlig gus an cànan a chleachdadh ann an conaltradh le Pàrlamaid na h-Alba	fhaighinn agus mar a gheibhear e.							
19		Beachdaichidh sinn air iarrtasan bhon taobh a-muigh no bhon taobh a-staigh a gheibhear gus eadar-theangachaidhean Gàidhlig a dhèanamh de phàipearan no foillseachaidhean sam bith nach eil rim faighinn sa Ghàidhlig.		✓					PESO
20		Leasaichidh sinn stiùireadh air dè na h-iarrtasan eadar-theangachaidh a bu chòir prìomhachas fhaighinn gus co-dhùnadh dè na stuthan a bhios sinn ag eadar-theangachadh (mura bi sinn gan eadar-theangachadh co-dhiù).		✓					PESO
CL		Tha taghadh farsaing de ghoireasan fiosrachaidh is foghlaim ann an clò agus air-loidhne, a' gabhail a-steach goireasan eadar-obrachail, rim faighinn sa Ghàidhlig, foillseachaidhean dà-chànanach nam measg. Tha na goireasan foghlaim againn uile rim faighinn an dàrna cuid san dà chànan, no faodar an libhrigeadh ma thèid an iarraidh. Beachdaichidh sinn air seo uile agus sinn a' smaoinichadh air mar a bheir sinn taic do dh'fhoghlam Gàidhlig.	✓						PESO
CL		Tha tiotalan no geàrr-chunntasan Gàidhlig a' nochdadh ann an raon de dh'fhoillseachaidhean oifigeil agus eile, leithid nan Gnàth-riaghailtean agus Còd Giùlain BPA	✓						Oifis an t-Seòmair Oifis Comataidh SPICe Aithisg Oifigeil
CL		Foillsich aithisg bhliadhnail Pàrlamaid na h-Alba ann an cruth dà-chànanach, a thèid an àite nan tionndaidhean fa leth sa Ghàidhlig agus sa Bheurla a th' ann an-dràsta Tha ullachadh Aithisg Bhliadhnail Pàrlamaid na h-Alba ga sgrùdadh an-dràsta. Ma bhios	✓						PIL PCO

		am bathar/fiosrachadh fhathast ga chur a-mach ann an riochd air choireigin, thèid seo a dhèanamh sa Ghàidhlig.						
CL		Cuir am meud an uiread eileamaidean grafaigeach le Gàidhlig annta m.e., cairtean, clàran, grafaigean fiosrachaidh, tiotalan dhealbhan, cairtean pròiseis.	✓					SPICe PCO
CL		Tha raon sgrìobhainnean air am foillseachadh le tiotal, geàrr-chunntas agus/no facal-toisich dà-chànanach gus ìomhaigh na Gàidhlig a thogail. Tha sinn an-còmhnaidh a' beachdachadh air sgrìobhainnean eile a dh'fhaodadh a bhith a' toirt a-steach tiotal/geàrr-chunntas/facal-toisich dà-chànanach.	✓					PCO Oifisean eile mar a bhios ìomchaidh
CL		Tha Gàidhlig a' nochdadh ann an teamplaidean agus clàran oifigeil gnothaichean na Pàrlamaid agus BCPA tro thotalan no cinn dhà-chànanach. Tha sinn a' beachdachadh fhathast air teamplaidean agus clàran dh'fhaodadh a bhith a' toirt a-steach Gàidhlig.	✓					A h-uile oifis
Làrach-lìn, meadhanan sòisealta agus craoladh								
21		Cruthaich faidhlichean-fuaim air-loidhne de phrìomh abairtean pàrlamaideach Gàidhlig airson an cleachdadh a-staigh agus a-muigh a' gabhail a-steach – soidhnichean a dh'fhaodadh luchd-tadhail fhaicinn, ainmean roinnean-pàrlamaid/sgìre, ainmean sgioba, ainmean bhuidhnean Gàidhlig is eile.			✓			PESO P&C (Eadralion)
22		Ullaich Ceistean Cumanta mun Ghàidhlig, agus mu Ghàidhlig sa Phàrlamaid airson an cleachdadh a-staigh agus a-muigh			✓			PESO PCO P&C (Eadralion)
23		Foillsichidh blog SPICe dreachan Gàidhlig de chuid de phuist, a' toirt prìomhachas do chùisean anns a bheil an ùidh as motha aig a' phoball san			✓			SPICe

		<p>fharsaingeachd agus feadhainn sa bheil ùidh shònraichte aig luchd-labhairt na Gàidhlig.</p> <p>Cleachdaidh sinn an stiùireadh againn mu phrìomhachas air eadar-theangachadh Gàidhlig gus cuideachadh le seo (gealladh 20).</p>							
CL	<p>Meudachadh faicsinneachd na Gàidhlig air na duilleagan-lìn Beurla is Gàidhlig agus na meadhanan sòisealta, a' toirt</p>	<p>Tha grunn duilleagan-lìn rim faighinn sa Ghàidhlig air làrach-lìn Pàrlamaid na h-Alba</p> <p>Tha duilleagan-lìn againn ann am Beurla cuideachd mun t-seirbheis Ghàidhlig. Nì sinn cho-comhairle le coimhearsnachd na Gàidhlig mu dè na stuthan conaltraidh a bu toil leotha fhaicinn, a' gabhail a-steach air na duilleagan-lìn Ghàidhlig, rè beatha a' phlana seo. Faic an earrann conaltraidh gu h-àrd.</p>	✓						PCO PESO
CL	<p>cothrom do luchd-labhairt na Gàidhlig ionnsachadh mu dheidhinn agus eadar-obrachadh le Pàrlamaid na h-Alba sa Ghàidhlig</p>	<p>Tha blog Gàidhlig Pàrlamaid na hAlba ann agus sruth twitter Gaelic @ParlAlba agus Facal Gàidhlig na Seachdain air Soundcloud. Bidh stuth sa Ghàidhlig agus mu dheidhinn na Gàidhlig a' nochdadh gu tric air sianail corporra Twitter agus air sianailean nam meadhanan sòisealta eile aig a' Phàrlamaid. Tha sinn an dùil na tha seo fhàs a rèir thargaidean corporra airson mheadhanan sòisealta.</p>	✓						PCO PESO
CL		<p>Bidh a h-uile bhidio a thèid a dhèanamh an-dràsta a' cleachdadh suaicheantas corporra dà-chànanach na Pàrlamaid. Bidh an Oifis Craolaidh a' cleachdadh na Gàidhlig na riochdachadh (brataichean, sleamhnagan is eile) far a bheil sin comasach agus tha iad a' leantainn air</p>	✓						Craoladh

		adhart a' faighinn eòlas agus a' leasachadh stiùireadh air bhideothan dà-chànanach.							
Tachartasan agus Taisbeanaidhean									
24		Bidh Pàrlamaid na h-Alba a' gabhail pàirt ann an Seachdain na Gàidhlig gach bliadhna.		✓					PESO PCO
CL	Àbhaiste achadh faicinn is cluinntinn na Gàidhlig ann an tachartas an is taisbeanaidhean BCPA	<p>Bidh BCPA a' cumail thachartasan agus taisbeanaidhean Gàidhlig leithid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidh BCPA a' cumail Latha na Gàidhlig gach dàrna bliadhna • Bidh BCPA a' cumail na cuairt dheireannaich de Dheasbad nan Sgoiltean Gàidhlig mar thachartas le taic Buill (agus cuirm airson Buidheann Thar-phàrtaidh na Gàidhlig) • Bidh cluicheadairean Gàidhlig aig prìomh thachartasan leithid na Cuirm Fosglaidh • Tha tiotalan dà-chànanach air obraichean ealain a tha air an taisbeanadh sa Phàrlamaid. • Bidh taobh Gàidhlig ris a h-uile taisbeanadh anns a' Phrìomh Thalla. Bidh taisbeanaidhean le Pàrlamaid na h-Alba gu tur dà-chànanach. Airson taisbeanaidhean bhon taobh a-muigh, obraichidh sinn le luchd-stiùiridh an taisbeanaidh gus cleachdadh na Gàidhlig a bhrosnachadh ann • Bidh fiosrachadh cudromach ann an 		✓					PESO EET

		<p>taisbeanadh (seasmhach) Prìomh Thalla Pàrlamaid na h-Alba fhathast dà-chànanach leis a' Ghàidhlig follaiseach anns na pàirtean eadar-obrachail.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comharraichidh sinn dòighean air a' Ghàidhlig fhisge a-steach do phrìomh thachartasan com-pàirteachaidh na Pàrlamaid, a' gabhail a-steach an Fhèis Phoilitigs • Gach stòras didseatach com-pàirteachadh poblach a tha air a chleachdadh sa Phrìomh Thalla agus àiteachan poblach eile na Pàrlamaid agus air-loidhne ri fhaighinn anns a' Bheurla agus a' Ghàidhlig. 							
Conaltradh A-staigh									
25	Mothachadh air an taobh a-staigh air solar Gàidhlig agus air a' Phlana Ghàidhlig	<p>Dèan cinnteach gu bheil Gàidhlig a' nochdadh gu cunbhalach anns a' chonaltradh ann an Siostaman luchd-obrach na Pàrlamaid. An-dràsta tha seo a' gabhail a-steach an Iris Chorporra, an t-Eadra-lìon agus aithisg mhìosail a' Cheannaird do BCPA.</p> <p>Bidh aithrisean sònraichte mun Ghàidhlig a' nochdadh anns an Iris Chorporra agus an eadra-lìon agus innse mu chothroman ionnsachaidh Gàidhlig agus foghlam tro mheadhan na Gàidhlig a bharrachd air seirbheisean Gàidhlig na Pàrlamaid.</p>		✓					P&C
26		<p>Bidh a' frithealadh a h-uile coinneamh sgioba oifis BCPA agus taisbeanadh a dhèanamh air a' Phlana Ghàidhlig is taic conaltraidh agus tabhainn beagan trèanaidh ann an Gàidhlig bhunaiteach rè beatha a' phlana seo.</p>		✓	✓	✓	✓	✓	PESO A h-uile oifis

27		Bidh mothachadh air a' Phlana Ghàidhlig ann an taisbeanadh inntigidh luchd-obrach		✓					PESO A h-uile oifis
28		Brosnaich mothachadh air an taobh a-staigh mun Ghàidhlig ann an dòighean leithid: Stàilichean Mothachadh Gàidhlig/pop-ups is seiseanan Gàidhlig/susbaint Ghàidhlig sa chuairt-litir airson luchd-amais air an taobh a-staigh – m.e., co-cheangailte ri biadh airson an t-seòmar-bidh, seiseanan sònraichte airson lionraidhean luchd-obrach – m.e., seasmhachd, briathrachas LGBTQ+.				✓			PESO
29		A thuilleadh air làthaireachd na Gàidhlig a chur am meud air an eadra-lion a rèir gheallaidhean eile, cruthaichidh sinn làthaireachd Ghàidhlig air eadra-lion ùr Pàrlamaid na h-Alba gus mothachadh a thogail air an taobh a-staigh mun Ghàidhlig agus mun PhG.			✓				P&C PESO
CL		Tog mothachadh mu na tha ri fhaighinn de ghoireasan ICT Gàidhlig a' gabhail a-steach aplacaidean Windows sa Ghàidhlig, cleachdadh na Gàidhlig air meur-chlàran agus brosnach daoine a bhith gan cleachdadh.	✓						PESO P&C BIT

Feallsanachd:

Tha leasachadh na Gàidhlig anns an raon seo air leth cudromach airson na Gàidhlig ann an Alba san àm ri teachd. Le bhith a' dèanamh seo, thig briathrachas agus modhan-labhairt ùra a leigeas leis a' chànan a bhith nas èifeachdaiche is nas cunbhalaiche. Air an adhbhar seo, thèid ceuman a ghabhail gus dèanamh cinnteach gun lean leasachadh cànanach na Gàidhlig.

Tha BCPA ag aithneachadh cho cudromach 's a tha leasachadh na Gàidhlig gus dèanamh cinnteach gu bheil i freagarrach airson gach cleachdadh iomchaidh agus airson a bhith ga cleachdadh ann am farsaingeachd de shuidheachaidhean a tha a' sìor fhàs.

Àireamh.	Buil	Gnìomhachd	Leantainneach	1	2	3	4	5	Prìomh oifis
Cumail ri Gnàthachas Litreachadh na Gàidhlig									
CL	Leanaidh BCPA Gnàthachas Litreachaidh na Gàidhlig (GOC)	Nì BCPA cinnteach gu bheil a' Ghàidhlig sgrìobhte againn uile a' leantainn a' Ghnàthachas Litreachaidh Ghàidhlig (GOC) as ùire	✓						PESO
Cleachdadh ainmean-àite ceart									
CL	Nì BCPA cinnteach gun tèid riochd cheart	Bidh BCPA a' cleachdadh riochdan ainmean-àite a tha air am moladh le <i>Ainmean-àite na h-Alba</i>	✓						PESO
CL	ainmean-àite a chleachdadh	Bidh BCPA a' gabhail pàirt ann an obair <i>Ainmean-àite na h-Alba</i>	✓						PESO
30		Iarraidh sinn air <i>Ainmean-àite na h-Alba</i> dèanamh cinnteach gu bheil an riochd cheart Ghàidhlig air ainmean-àite a tha a' nochdadh ann am foillseachaidhean Pàrlamaideach/meadhanan sòisealta; feadhainn nach eil fhathast ann an stòr-dàta ainmean-àite na Gàidhlig..		✓					PESO
Inbhean seirbheis eadar-theangachaidh									
CL	Cùm ri àrd-ìre de dh'eadar-theangachadh	Tha cùmhnant fa-leth aig BCPA airson eadar-theangachadh Gàidhlig gus dèanamh cinnteach à càileachd	✓						PESO Solar

CL		Tha a h-uile eadar-theangachadh air a dhearbhadh in-thaigh gus dèanamh cinnteach à càileachd agus gèilleadh ri GOC. Nì sinn ath-sgrùdadh air ar tasgadh ann an dearbhadh teacsa gus luchd-obrach a shaoradh airson gealltanasan ùra sa Phlana Ghàidhlig seo a choileanadh agus sinn fhathast a' cumail ìrean càileachd an-àirde.	✓							PESO
31		Cleachdaidh sinn inneal Eadar-theangachaidh le Taic Coimpiutaireachd (inneal CAT) gus dèanamh cinnteach à eadar-theangachadh cunbhalach		✓						PESO
Ìrean seirbheis eadar-theangachadh agus eadar-mhìneachaidh										
32		Rannsaich ciamar a ghabhas Susbaint Ghàidhlig na h-Aithisg Oifigeil a thasgadh ann an tasglannan Gàidhlig iomchaidh.			✓					PESO OR

ÀBHAISTEACHADH

Àir eamh.	Buil	Gnìomhachd	Leantail	1	2	3	4	5	Prìomh oifis
33		Thuirte Plana Gàidhlig 3: Brosnaichidh pròiseas dealbhadh pròiseict ceist mu àite na Gàidhlig aig àm tòiseachaidh pròiseict. Tha seo a-nis air ùrachadh gus an tèid a ghabhail a-steach ann an obair 2023 air foirm EQIA na buidhne a tha a' Bhuidheann Conaltradh Poblach a' dèanamh. Bidh EQIAan gan cleachdadh leis a		✓					PESO

	Tha Gàidhlig air a h-àbhaisteachadh ann an obair BCPA	h-uile pròiseact agus nas fharsainghe leis a' bhuidheann airson poileasaidhean a mheasadh. Air an adhbhar sin, is e targaid atharraichte a tha seo agus tha e air a chomharrachadh mar thargaid ùr.							
34		<p>Ann am PG3 thuirt sinn: Bidh a' Bhuidheann-obrach Ghàidhlig a' buileachadh a' Phlana Ghàidhlig agus a' dèanamh cinnteach gum bi a' Ghàidhlig air a h-àbhaisteachadh ann an obair na Pàrlamaid. Rè beatha a' phlana, feuchaidh sinn ris a' Bhuidheann-obrach Ghàidhlig làithreach a ghluasad gu lìonra iomadachd is in-ghabhail foirmeil gus a' Ghàidhlig fhighhe a-steach nar smaoineachadh chorporra air co-ionannachd.</p> <p>Tha sinn ag ath-bhreithneachadh air an dòigh as fheàrr air seo a thoirt air adhart stèidhichte air obair haidhbrid agus co-theacs cànan nas fharsainghe. Tha sinn a' rannsachadh Lìonra Chànanan a stèidheachadh a' gabhail a-steach Gàidhlig, BSL agus cànanan eile. Air an adhbhar sin, is e targaid atharraichte a tha seo agus tha e air a chomharrachadh mar thargaid ùr.</p>		✓					<p>P&C</p> <p>PESO</p> <p>Riochdairean bho oifisean eile</p>
CL		Dèan aithisg gèillidh ràitheil do bhuill an Sgioba Stiùiridh air Buileachadh a' Phlana Ghàidhlig.	✓						PESO
CL		Dèan ath-bhreithneachadh air plana lìbhrigidh a' Phlana Ghàidhlig gach sia mìosan, a' dèanamh cinnteach gu bheil ar prògram-obrach a' coimhead 12 mìos air adhart an-còmhnaidh. Bheir seo cothrom ar seirbheisean ath-bhreithneachadh a rèir eòlas	✓						PESO

		agus ar prìomhachasan a chomharrachadh gu leantainneach.						
CL	Tha Gàidhlig air a h-àbhaisteachadh ann an obair BCPA	Dèan cinnteach gu bheil geallaidhean Gàidhlig fon Phlana Ghàidhlig air an toirt an lùib Phlanaichean Oifis.	✓					Ionmhas
CL		Obair leis an sgioba Solarachaidh againn a bheachdachadh air cothroman gus feumalachdan Gàidhlig a thoirt a-steach do chùmhnanntan buntainneach anns a' phròiseas tairgse.	✓					Solar
CL		Tabhainn fiosrachadh mun Ghàidhlig ann am Pàrlamaid na h-Alba mar phàirt roghnach de phrògram na h-Oifis Dhàimhean Eadar-nàiseanta do luchd-tadhail à dùthchannan/roinnean le cànan roinneil no mion-chànan (m.e., Alba Nuadh, Poblachd na h-Èireann, Èirinn a Tuath, Eilean Mhanainn, a' Chuimrigh, Dùthaich nam Basgach, Catalonia msaa.)	✓					IRO
CL		A' toirt taic leantainneach don Chlàr Coiteachaidh le bhith a' cleachdadh na Gàidhlig ann an obair a' chlàir agus na chonaltradh agus adhartachadh.	✓					Clàr Coiteachaidh
CL		Thoir seachad taic leantainneach don luchd-obrach a tha ag obair air Fòram Alba air Thoiseach a' dèanamh cinnteach gu bheil iad comasach air a' Ghàidhlig fhisge a-steach gu h-èifeachdach don phrògram obrach aca agus na stuthan conaltraidh is adhartachaidh aca.	✓					Fòram Alba air Thoiseach

GNOTHAICHEAN PÀRLAMAIDEACH

Àire am h.	Buil	Gnìomhachd	Leanta inneach	1	2	3	4	5	Prìomh oifis
<p>Nòta: Bidh Gnàth-riaghailtean Pàrlamaid na h-Alba a' stèidheachadh mar a ghabhas cànanan a chleachdadh anns an t-Seòmar-deasbaid agus na comataidhean. Tha Poileasaidh Cànan BCPA a' stèidheachadh nam prionnsapalan air a bheil sinn a' libhrigeadh. Tha an seo a' gabhail a-steach na leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tha cuideachadh prataigeach ga thoirt do Bhuill gus Gàidhlig a chleachdadh ann an gnothach na Pàrlamaid • Faodar aithisgean comataidh no Bilean fhoillseachadh sa Ghàidhlig le cead Ceannard Seòmair agus Aithris • Faodar molaidhean airson bhilean, gluasadan, atharrachaidhean agus ceistean a chur a-steach le eadar-theangachadh Gàidhlig. Thèid an t-eadar-theangachadh fhoillseachadh leis an tionndadh Beurla na chois • Faodaidh BPA Gàidhlig a chleachdadh ann an deasbaidan le cead ro-làimh bhon Oifigeir Riaghlaidh no ann an Comataidhean le cead an Neach-gairm • Faodaidh luchd-fianais comataidh fianais beòil a thoirt seachad sa Ghàidhlig aig coinneamh le cead ro-làimh bhon Neach-gairm • Faodaidh duine sam bith a gheibh cuireadh bruidhinn ris a' Phàrlamaid bruidhinn sa Ghàidhlig le cead ro-làimh bhon Oifigeir Riaghlaidh • Nuair a thèid Gàidhlig a chleachdadh ann an deasbaidan no comataidhean, nochdaidh an teacs Gàidhlig anns an Aithisg Oifigeil ro thar-sgrìobhadh den eadar-mhìneachadh don Bheurla • Tha BCPA a' libhrigeadh ghoireasan gus BPA a chuideachadh a' coileanadh an dleastanasan mar Bhuill. Tha seo a' gabhail a-steach seirbheisean eadar-theangachaidh agus eadar-mhìneachaidh a tha air am pàigheadh tro na Cosgaisean oifis aca. Tha comhairle ri fhaighinn bho luchd-obrach BCPA. 									
35		<p><u>Eadar-mhìneachadh mar-aon:</u> Tha Pàrlamaid na h-Alba air uidheamachd eadar-mhìneachaidh mar-aon a stèidheachadh san t-Seòmar agus ann an dà sheòmar comataidh gus eadar-mhìneachadh a dhèanamh comasach. Bha coinneamhan haidhbrid ag adhbharachadh dùbhlann teicnigeach le bhith a' toirt seachad eadar-mhìneachadh airson coinneamhan den t-seòrsa seo. Ach, tha dealas aig a' Phàrlamaid dèanamh cinnteach gu bheil eadar-mhìneachadh na Gàidhlig air a chomasachadh ann an gnothaichean na Pàrlamaid.</p> <p>Rè beatha a' phlana seo, nì sinn na leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dèanamh cinnteach gu bheil eadar-mhìneachadh Gàidhlig freagarrach do bhuill a' 		✓	✓	✓	✓	✓	<p>Craoladh</p> <p>PESO Craoladh</p> <p>Aithisg Oifigeil</p>

	<p>Cleachda dh na Gàidhlig ga bhrosnachadh ann an Gnothaichean na Pàrlamaid</p>	<p>gabhail pàirt air astar ann an coinneamhan haidhbrid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rannsachadh air dòighean air eadar-mhìneachadh Gàidhlig a thoirt seachad airson coinneamhan comataidh haidhbrid. • Rannsaich comasachd eadar-mhìneachadh air astar a chleachdadh airson gnothaichean na Pàrlamaid. • Obraich còmhla ri eadar-mhìnearan gus an cuideachadh is am brosnachadh a bhith ag obair dhuinn tro inntigeadh, trèanadh agus conaltradh. Obraichidh sinn le buidhnean eile a bhios a' fastadh sholaraidhean agus BnG gus dèanamh cinnteach gun dèan sinn seo a rèir deagh chleachdadh sa ghnìomhachas agus gus ionnsachadh a cho-roinn. • Nì sinn sgrùdadh air dè na tachartasan agus na gnìomhan as fheàrr bhrosnaicheas lìonradh agus conaltradh agus an t-eòlas/comas a tha a dhith fhaighinn airson obair na Pàrlamaid. 						Buidhnean air an taobh a-muigh
CL		<p>Gnothaichean Pàrlamaideach Sgaoil fios mu bhith a' cleachdadh na Gàidhlig ann an stuthan gnothaich pàrlamaideach (litricean, eadar-theangachadh air gluasadan, ceistean, atharrachaidhean; bruidhinn na Gàidhlig san t-seòmair/comataidhean, eadar-theangachadh air bilean agus aithisgean comataidh) a' gabhail a-steach eadar-theangachadh fhaighinn agus pàigheadh air a shon.</p>	✓					Oifis Comataidh Oifis an t-Seòmair PIL P&C Cuibhreannan
36		<p>Cleachdadh an stiùiridh aontaichte fo cheann-uidhe 20 gus sgrìobhainn stiùiridh ullachadh do Chomataidhean is Buill a thaobh cuin a dh'fhaodadh iad</p>		✓				PESO Oifis Comataidh

		beachdachadh air eadar-theangachadh Gàidhlig fhaighinn air Aithisgean Comataidh (gu h-ìomlan no ann am pàirt) no stuthan Gàidhlig eile.						
37		Faodaidh Buill a tha a' cur a-steach molaidhean airson Bilean Bhall roghnachadh sgrìobhainnean leithid pàipearan co-chomhairle no anailis co-chomhairle fhoillseachadh mu na bilean aca sa Ghàidhlig a bharrachd air Beurla no gearr-chunntasan Gàidhlig ullachadh. Bheir an t-Aonad Bilean Neo-riaghaltais fios do Bhuill air seo agus mar as urrainn dhaibh eadar-theangachadh a chuir air dòigh.		✓				Aonad Bilean Neo-riaghaltais
38		Cruthaich stiùireadh stoidhle do Bhuill a thaobh eadar-theangachadh Gàidhlig airson an ceistean agus gluasadan			✓			PESO Oifis an t-Seòmair
39		Thèid tionndaidhean Gàidhlig de dh'fhiosrachadh SPICe ullachadh airson cuspairean co-cheangailte ris a' Ghàidhlig no a dh'fhaodadh a bhith gu sònraichte inntinneach do luchd-labhairt na Gàidhlig. Thèid stuthan deasbaid airson BPA ullachadh sa Ghàidhlig airson deasbadan co-cheangailte ris a' Ghàidhlig.		✓				SPICe
40		Tha cleachdadh na Gàidhlig air a chomasachadh agus air a bhrosnachadh air ùrlaran conaltraidh air-loidhne (bidh sinn a' cleachdadh Your Priorities agus Citizen Space an-dràsta)		✓				PACT
CL	Àbhaisteachadh mar a chithear 's a chluinnear na Gàidhlig mar phàirt	Foillsich an taic a tha ri fhaighinn do Bhuill tron sgeama Cuibhreann Bhall airson eadar-theangachadh Gàidhlig. Deasaich comhairle do Bhuill mu bhith a' lorg eadar-theangachaidh. Dèan liosta de dh'abairtean Gàidhlig cumanta agus dèan teampaidean a dh'fhaodadh BPA a chleachdadh le abairtean Gàidhlig orra air postairean airson fhreastallannan, sanasan, cuairt-litrichean, cairtean twitter agus aithisgean bhliadhna aig BPA.	✓					Cuibhreannan PESO

CL	bhunaiteach de dh'obair	Àm Cnuasachaidh ga libhrigeadh sa Ghàidhlig co-dhiù aon turas gach seisean	✓						Oifis an t-Seòmair
CL	BCPA	Dèan clàradh air cleachdadh na Gàidhlig ann an gnothach na Pàrlamaid (seòmair, comataidh, gluasadan, ceistean)	✓						PESO
CL		Bidh stuthan do luchd-fianais a' dèanamh cinnteach gum bi fios aig luchd-fianais chomataidhean gu faod iad fianais beòil a libhrigeadh sa Ghàidhlig (le aonta an neach-gairm ro làimh). Cuideachd, tha fiosrachadh air mar a bheirear taic do luchd-fianais agus mar a làimhsichear fianais sgrìobhte anns an Leabhar-làimhe Clàraidh.	✓						Oifis Comataidh
CL		Bidh sinn a' dèanamh cinnteach gu bheilear a' cleachdadh na Gàidhlig far a bheil sin iomchaidh ann an gnìomhan conaltraidh neo-fhoirmeil comataidh.	✓						PACT Oifis Comataidh PESO
CL		Tha cuid de ghairmean fianais air am foillseachadh sa Ghàidhlig gus conaltradh le comataidhean sa Ghàidhlig a bhrosnachadh. Cleachdaidh sinn slatan-tomhais prìomhachais air an ullachadh airson eadar-theangachadh Gàidhlig gus co-dhùnadh dè thèid eadar-theangachadh.	✓						PACT Oifis Comataidh PESO

Clàr-iùil oifisean:

BIT = Teicneòlas Fiosrachaidh Gnothaich

CE= Oifis a' Cheannaird

EET = Sgioba Thachartasan is Thaisbeanaidhean

FM = Riaghladh Ghoireasan

IRO = Oifis Dhàimhean Eadar-nàiseanta

PACT = Sgioba Com-pàirteachaidh is Coimhearsnachdan

P&C = Daoine is Cultar

PCO = Oifis Conaltraidh na Pàrlamaid

PESO = Oifis Seirbheisean Conaltradh Poblach

PO = Oifigear Riaghlaidh

PIL = Fiosrachadh Poblach agus Cànanan

SPICe = Ionad Fiosrachaidh Pàrlamaid na h-Alba

VS = Seirbheisean Luchd-tadhail

BUILEACHADH AGUS SGRÙDADH

CLÀR-AMA

Bidh am Plana Gàidhlig seo an gnìomh gu foirmeil fad 5 bliadhna bhon cheann-latha air an deach aontachadh le Bòrd na Gàidhlig. Ro dheireadh an ama seo, nì sinn ath-sgrùdadh air a' Phlana, nì sinn atharrachadh sam bith a tha a dhìth air agus cuiridh sinn do Bhòrd na Gàidhlig e airson aonta.

Anns an earrainn *Geallaidhean a' Phlana*, tha sinn air cinn-latha a chomharrachadh airson targaidean fa leth nuair a tha sinn an dùil geallaidhean sònraichte a chur an gnìomh.

FOILLSEACHADH A' PHLANA

TAOBH A-MUIGH

Thèid Plana Gàidhlig Buidheann Chorporra Phàrlamaid na h-Alba fhoillseachadh gu dà-chànanach air làrach-lìn Pàrlamaid na h-Alba. Thèid plana conaltraidh a dheasachadh a chleachdas measgachadh de dhòighean-obrach gus aire a thogail mun phlana. Gabhaidh seo a-steach conaltradh a-staigh (leithid le BPA agus an luchd-obrach) agus conaltradh a-muigh, a' gabhail a-steach conaltradh agus adhartachadh didseatach. Tha seo dualtach cleachdadh:

- ar làrach-lìn agus ar cunntasan corporra is meadhanan sòisealta Gàidhlig
- ar n-Iris-d
- Cur air adhart gu buidhnean Gàidhlig agus buidhnean eile le ùidh sa chùis
- libhrigeadh lethbhreacan dà-chànanach den Phlana do dhuine sam bith a dh'iarras e.

FIOSRACHADH GU BUIDHNEAN EILE MUN PHLANA

A bharrachd air an obair gu h-àrd, nì ar plana conaltraidh cinnteach gun innis sinn do luchd-dreuchd agus do chunnraidairean iomchaidh tro mhanaidsearan chùmhnanan gu bheil ar Plana Gàidhlig ann.

A-STAIGH

Dèiligidh am plana conaltraidh againn ri conaltradh a-staigh cuideachd agus sgaoilidh e fios mu fhoillseachadh agus buileachadh leantainneach a' Phlana againn gu BPA agus luchd-obrach aig gach ìre tro:

- An eadra-lìon agus an Iris Chorporra againn
- Trèanadh Mothachadh Gàidhlig do luchd-obrach agus cunnraidairean
- Gnìomhan san àrainn a tha rim faighinn agus air an cur air adhart a-staigh

MAOINEACHADH A' PHLANA:

Thèid na gnìomhan sa Phlana a mhaoineachadh tro bhuidseatan làithreach BPCA.

SGRÙDADH A' PHLANA

Bithear a' sgrùdadh ar plana airson adhbharan aithris phoblaich gach ràith don Sgioba Stiùiridh againn, agus gach bliadhna gu Bòrd na Gàidhlig.